

Відходи — у політичні доходи

Чвари навколо львівського сміття тривають, під загрозою здоров'я городян, а влада веде свою гру
» стор. 3

«Мити — не переставати»

Доки влада намагається врегулювати ситуацію з бурштином силовими методами, копачі починають застосовувати силу проти влади
» стор. 6

Замість двійки — «мені сумно»

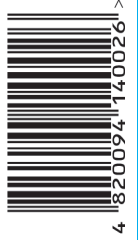

Міністерство освіти остаточно скасує оцінки для школярів 1-3 класів
» стор. 2

Україна молода

Середа, 21 червня 2017 року

№ 76 (5237)

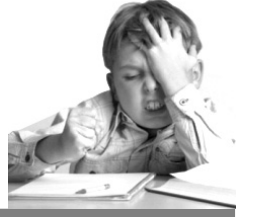

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 26,02 грн.
1 € = 29,14 грн.
1 рос. руб. = 0,4 грн.

Наодинці з ворогом

Гуманізм на війні: між «своїми» і «чужими» в часи Другої світової нерідко виникали приятні стосунки
» стор. 5

«Якщо в молодших класах у дитини ніколи не було оцінки «погано», то, отримавши у старшій школі незадовільну оцінку, дитина матиме стрес».

Наталія Носаль, психолог

■ ГАЛУЗЬ

Роботу українським шахтарям!

Купувати російське вугілля, коли українські гірники сидять без роботи, неприпустимо, — наголосив лідер Радикальної партії Олег Ляшко на шахті «Межирічанській», що в Червонограді на Львівщині

Олег Ляшко на шахті «Межирічанській», що в Червонограді на Львівщині, пообіцяв захищати інтереси українських шахтарів.

Галина ПЕЧЕРИЦЯ

«Купувати російське, американське чи ПАРське вугілля — це злочин. Ми маємо використовувати тільки наше — українське — вугілля. Тому ми підтримуємо програми з модернізації та енергозбереження. Потрібно вкладати кошти у переобладнання ТЕС, щоб вони працювали на газовому вугіллі, яке видобувають у Львівсько-Волинському басейні. Тоді ви більше видобуватимете вугілля, а відтак — матимете роботу і гідну зарплату. Вугілля — це енергетична безпека країни!» — підкреслив Ляшко, звертаючись до червоноградських шахтарів.

Народний депутат переконаний, що політика влади в енергетичній сфері суперечить інтересам українців. «Влада каже, що немає коштів на зарплату шахтарям та модернізацію підприємств. Водночас минулого року витратили 3 мільярди доларів на закупівлю російського вугілля. Якби з цих грошей хоча б мільярд вклали в це об'єднання — покрили б інвестиційну програму підприємства на 2018 рік, яка складає 1,2 млрд. грн.

Це дозволило б збільшити видобуток вугілля в Червонограді, кількість робочих місць і підвищити зарплати», — пояснив лідер РПЛ.

Олег Ляшко закликав владу радикально міняти політику держави у бік збільшення підтримки власної вугледобувної галузі. «Для того щоб модернізувати вугільну галузь, треба вкладати інвестиції. Оскільки у держави грошей на це немає, ми пропонуємо звільнити нове обладнання від ПДВ та імпортного мита. Тоді воно коштуватиме дешевше, як мінімум, на 30%. Водночас потрібно вкладати кошти в покращення безпеки праці, екологічні програми, щоб не забруднювати навколишнє середовище, в рекультивацию земель, які використовуються для видобутку вугілля», — підсумував народний депутат.

Також шахтарі звернулися до політика з проханням списати борги і штрафи підприємства за колишні роки, які зараз складають близько двох мільярдів гривень. Олег Ляшко пообіцяв посприяти вирішенню цього питання, щоб підприємство могло розвиватися. ■

Іван БОЙКО

На окуповану територію Донбасу прибули російські військові з Пензенської області Росії, які спеціалізуються на підготовці артилеристів.

За даними української військової розвідки, під окуповані міста Дебальцеве та Горлівка «прибула група російських вояків на автомобілях із номерами, що зарезервовані за Пензенською областю».

«Там, зокрема, дислокуються дві частини — навчальний центр ГРАУ (Головного ракетно-артилерійського управління), що готує артилеристів, а також 594-й полк Російської гвардії», — повідомив речник Міноборони з питань АТО Олександр Мотузьяник.

Зазначимо, що напередодні українські військові затримали випускників Санкт-Петербурзької медичної академії.

■ НА ФРОНТІ

«Зелені чоловічки» з Пензи

Росія перекинула під окуповані Дебальцеве та Горлівку кадрових військових

При цьому професійні військові медики з Росії запевняли, що нібито випадково опинилися на Донбасі.

Загалом минулого понеділка російські окупанти 43 рази відкривали вогонь по опорних пунктах ЗСУ вздовж усієї лінії зіткнення. Четверо українських воїнів зазнали поранень.

Найскладнішою ситуація залишається в південному передмісті Авдіївки на донецькому напрямку, де загарбники і вдень, і вночі неодноразово відкривають вогонь із піхотного озброєння різних модифікацій. ■

■ А ТИМ ЧАСОМ...

Полковник Нацгвардії Олександр Бойко зник безвісти під час бою в районі міста Золоте на Луганщині ще 3 червня. Цей факт лише зараз визнала командування Нацгвардії через те, що дружина 35-річного спецпризначенця-розвідника Світлана Бойко активно заклікала керівництво МВС до його пошуків через пресу та соцмережі.

Дружина скаржилася, що його командування надавало суперечливу й незмістовну інформацію, і навіть написала відкритого листа міністру Арсену Авакову.

«Під час виконання бойового завдання в зоні АТО (Луганська область) у результаті бойового зіткнення зник безвісти офіцер Нацгвардії полковник Олександр Бойко. За непідтвердженими даними, офіцера утримує один із терористичних підрозділів ОРДЛО», — йдеться нині в повідомленні Нацгвардії МВС.

У свою чергу, в штабі антитерористичної операції зазначили, що інформацію про перебування Бойка в полоні бойовиків наразі не підтверджено.

Олександр Бойко проходив службу в Національній гвардії України, в/ч 1241, окремий загін спецпризначення «Вега», м. Івано-Франківськ. До цього 10 років прослужив у м. Хмельницький у 8-му полку спецпризначення.

Олена КАПНІК

Із першого вересня минулого року навчальний процес у початкових класах зазнав змін. Дітям стало легше навчатися. У початкових класах тепер не перевіряють читання на швидкість, на уроках фізкультури немає нормативів, а таблицю множення не потрібно вчити напам'ять. Учителі більше не використовують червону ручку, а учні пишуть у зошитах олівцем.

Утім цього року початкову школу продовжують реформувати. У Міністерстві освіти і науки підготували новий проект. Він передбачає скасування оцінок у 1-3 класах, скорочення уроків до 40 хвилин і обмеження кількості учнів у класі до 25. Проект профільного міністерства «Концепція початкової освіти» зараз проходить обговорен-

■ РЕФОРМА

Замість двійки — «мені сумно»

Міністерство освіти остаточно скасує оцінки для школярів 1-3 класів

ня у школах. До початку навчального року документ хочуть внести на розгляд Верховної Ради. Якщо його приймуть, то нове життя у навчальних закладах розпочнеться з 2018 року. До слова, саме з 2018-го почне працювати нова українська школа.

Учителям пропонують усно повідомляти учням про їх старання: «молодець», «добре», «чудово», «мені сумно». Оцінки у щоденниках з'являться лише в 4-му класі. Та й вони бу-

дуть виражатися словами: «відмінно» (В), «добре» (Д), «задовільно» (З), «потребує покращення» (П).

«Сьогодні Україна має великі проблеми саме з ідеологією оцінювання — воно каральне. В новій українській школі буде створено стимулювальну систему — де досягнення підкреслюватимуться на рівні з помилками. Ми маємо оцінювати дітей на основі компетентних завдань. Погодьтеся, що наша профільна школа зараз орієнтована

саме на складання оцінювання. Без переорієнтації завдань від чинної моделі ми відійти не зможемо», — розповідає міністр освіти і науки Лілія Гриневич.

У свою чергу, психологи переконані, що учні початкових класів теж мають отримувати оцінки. «Молодшим школярам приємно отримувати оцінки. Хай навіть вони будуть у вигляді «молодець» чи «добре». Утім потрібно якимось унормувати, який поріг має «молодець», а який «добре», до прикладу. Бо якщо в молодших класах у дитини ніколи не було оцінки «погано», то, отримавши у старшій школі незадовільну оцінку, дитина матиме стрес. Тому краще, аби діти змалечку звикали до оцінювання. Проблема ж у тому, щоб оцінювання не стало головнішим за знання», — каже «УМ» психолог Наталія Носаль. ■

■ ДИСЦИПЛІНА

Віддай борги — і спи спокійно

Порівняно з минулими роками за комунпослуги сплачено 103%

Тарас ЗДОРОВИЛО

Такого практично ніколи ще не було: в ході цього опалювального періоду розрахунки населення становили 103%, похвалив українців віце-прем'єр-міністр, міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Геннадій Зубко, звітуючи під час селекторної наради в Кабінеті Міністрів, яку було присвячено

підготовці до проходження опалювального періоду 2017-2018 років.

Він зазначив, що, починаючи з 2006 року, розрахунки населення за комунальні послуги коливалися на рівні 92—97%, та наразі громадяни «виправилися», адже платять вчасно та дотримуються фінансової дисципліни. «Також за опалення в 2017 році населення сплатило на 6,6 млрд. гривень більше у порівнянні з минулим ро-

ком. Громадяни виконують усі свої зобов'язання не тільки зі сплати поточних рахунків, а й боргів за минулий період», — зазначив Геннадій Зубко.

Не оминув чиновник і якість обслуговування комунальниками населення, нагадавши, що зараз місцеві бюджети зросли з 35% до 50%: «На сьогоднішній день є невідповідність між зростанням місцевих бюджетів і видатків на житлово-комунальне господарство. Тому ще раз наголошую: населення, яке вчасно розраховується за спожиту енергію, має отримувати якісні послуги».

Цікаво, наскільки дорогим співвітчизникам вистачить ентузіазму щодо фінансової дисципліни й «перевиконання плану», коли вони отримають платіжки вже після 1 липня і змушені будуть платити за комунпослуги, за різними «прогнозами», у 1,5—3 рази більше? ■

■ Є ПРОБЛЕМА

Відходи — у політичні доходи

Чвари навколо львівського сміття тривають, під загрозою здоров'я городян, а влада веде свою гру

Дар'я БАВЗАЛУК

Львів продовжує потопати у смітті. З кожним днем ця проблема обростає новими політичними, соціальними аспектами. І поки у владних кабінетах на цій біді дехто робить рейтинг, львів'яни з острахом очікують на спалах кишкових інфекцій та нашестя щурів.

Біда не приходиться одна

У Львові через перенакопичення твердих побутових відходів виникла загроза гострих кишкових захворювань та інших інфекцій. Комісія з екологічної безпеки повторно звернулася до керівників держави із закликом оголосити Львів зоною екологічного лиха. На деяких сміттєвих майданчиках у Львові зашкалює рівень небезпечних хімічних викидів. Про це повідомили на позачерговому засіданні міської комісії з техногенної та екологічної безпеки. «У Львові на окремих сміттєвих майданчиках виявлено перевищення шкідливих концентрацій аміаку та сірководню», — зазначила представниця Держспоживслужби. За її словами, ці дослідження робились 19 травня, а найближчим часом через погіршення ситуації із вивезенням сміття будуть зроблені повторні аналізи.

«Самопоміч» не голосує — Березюк голодує

Миколаївська міська рада на Львівщині вирішила не приймати львівське сміття. Зокрема, рішення не пройшло, бо не голосували місцеві депутати від «Самопоміч». Про це повідомив міський голова Миколаєва Андрій Щебель.

Раніше Миколаїв уклав угоду з інвестиційною компанією, яка наводила порядок на сміттєзвалищі. Одним із пунктів договору було, щоби завозити львівське сміття. Відповідно до підписаного меморандуму, це 60 тонн на день. Після того як питання не пройшло на сесії, було утворено депутатську комісію, яка мала напрацювати варіанти й бачення подальшого розвитку подій.

«Ця комісія за понад місяць часу не напрацювала жодних пропозицій. Сьогодні перед сесією принесла пропозиції, де у висновку написано, що ми готові повернутися до розгляду питання прийому львівського сміття», — розповів очільник Миколаєва. З його слів, Миколаїв не приймає львівське сміття й у найближчій перспективі приймати не хоче. «Так висловлюється низка депутатів», — пояснив мер.

Майже одночасно з цим рішенням стало відомо, що голова парламентської фракції «Самопоміч» Олег Березюк оголосив голодування

Здоровий спосіб життя серед купи сміття. Фото з сайту glavnovosti.com.

і покинув засідання погоджувальної ради ВР.

«Протестуючи проти знущання над містом, яке є символом свободи, підтримуючи львів'ян, які завжди терпеливі й толерантні до влади, бо вірять у державу і хочуть її бачити, а ця держава в особі центральної влади над ними цинічно знущається. Вимагаючи припинення цього знущання і припинення брехні у державі я, як людина, лікар і народний депутат України, прийняв екстраординарне для себе рішення. Ніколи не думав, що це рішення я буду приймати у XXI столітті тут. Я оголошую голодування, підтримуючи львів'ян і протестуючи проти свавілля центральної влади в Україні», — заявив Березюк.

Зазначимо, голова парламент-

ської фракції нічого не сказав про сміттєву проблему. Водночас стало відомо, що влада Львова знову попросила Кабмін і Президента України Петра Порошенка запровадити в місті режим надзвичайної ситуації через сміття, яке не вивозять.

Нагадаємо, тиждень тому Львівська міська рада звернулася до голови ЛОДА, Прем'єр-міністра України, секретаря РНБО України із проханням оголосити Львів зоною надзвичайної екологічної ситуації, однак досі ЛМР не отримала жодної офіційної відповіді щодо цього. 19 червня, під час позачергового засідання міської комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій прийняли рішення звернутися до центральної влади повторно. ■

■ А ТИМ ЧАСОМ...

У Галицькому районному суді Львова відбулося чергове засідання у справі трагедії на Грибовицькому сміттєзвалищі щодо колишнього керівника Львівського міського управління ЖКГ Юрія Гольця, якого підозрюють у службовій недбалості. Про це повідомив Марко Шпікула, керівник ГО «Комітет екологічного порятунку». «Справа рухається. Сьогодні викликали свідків, зокрема і мене. Щоправда, чомусь нічого не було відомо про те, що відбудеться судове засідання, зважаючи на суспільний інтерес і увагу ЗМІ. Був присутній пан Гольць і двоє його адвокатів. Заявлено дуже багато свідків, тому, мабуть, справа ще триватиме довго», — сказав Марко Шпікула. Нагадаємо, чиновнику оголосили про підозру за ч. 2 статті 367 КК України — службова недбалість. Частина друга цієї статті карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років із позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі штрафом від ста до двохсот п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або без такого.

Перше судове рішення у цій справі мало відбутися 29 березня. Юрій Гольць свою провину не визнає і вважає, що вся відповідальність лягає на директора полігону твердих побутових відходів. Нагадаємо, у листопаді минулого року в справі щодо Грибовицького сміттєзвалища прокуратура оголосила про підозру Юрію Гольцю.

Згодом Галицький районний суд Львова обрав запобіжний захід — чиновника відпустили під особисте зобов'язання. Від своїх службових обов'язків Гольць не був відсторонений. Уже 17 листопада його затримали під час отримання хабара у 80 тисяч гривень. Було відкрито нове провадження, і керівнику управління ЖКГ висунули нове обвинувачення.

■ ПЛАНІВ ГРОМАДДЯ

Естетика відходів

У Черкасах реконструюють сміттєзвалище за понад 7 мільйонів гривень

Людмила НІКІТЕНКО

У Черкасах вирішили реконструювати міське сміттєзвалище, розташо-

ване неподалік приміського села Руська Поляна, куди щодня звозять близько 200 тонн сміття.

«Вартість робіт на південно-західній частині полігону твердих побутових відходів, а саме там проведуть реконструкцію, складає 7,3 млн. грн. Заявки приймаємо до 26 червня», — повідомили «УМ» у департаменті економіки та розвитку Черкаської міської ради, який і оголосив тендер на майбутню реконструкцію.

Сам тендерний аукціон, уточнюють у департаменті, має пройти вже незабаром — 27 червня.

І наголошують, що цього року схили сміттєзвалища біля Руської Поляни ущільнять щебенем та ґрунтом, а піщаний купол облаштують протифільтраційним екраном із нетканого геотекстилю та дренажними пластмасовими трубами, зроблять також і каналізаційну мережу та оглядові колодязі. На ці роботи закладено майже 4 мільйони гривень.

До 30 квітня наступного року реконструкцію заплановано завершити. ■

■ РОЗРАХУНКИ

Картка замість бутерброда

У тернопільських школах незабаром можуть впровадити банківську новачку

Світлана МИЧКО

Про те, що у школах міста незабаром може бути впроваджена система оплати за харчування учнів банківськими картками, журналісти дізналися на засіданні Тернопільського прес-клубу. Розповідаючи про нове в діяльності своєї фінансової установи, директор Прикарпатського регіонального управління ПриватБанку Юрій Акуленко заодно повідомив, що з представниками Тернопільської міськради відбулася попередня розмова щодо впровадження в навчальних закладах так званих «карток для харчування». Суть новачки полягає в тому, що за шкільні обіди батьки сплачуватимуть не готівкою, а через банківську картку, що в першу чергу виключить можливі зловживання з боку підприємців, які забезпечують школярів харчуванням. Також це має допомогти батькам контролювати, як дитина розпоряджається грошима, виділеними на їжу.

Буде у пластикових карток, якими учні зможуть розплачуватися в шкільних їдальнях та буфетах, і можливість виконувати інші функції. Оскільки в усіх школах, які підключать до банківської програми «Картка для харчування», буде встановлено термінали для приймання цих карток, то останні зможуть слугувати і своєрідними перепустками на територію навчального закладу. Тим часом батьки постійно отримуватимуть безплатні sms-повідомлення як щодо того, на що саме витратили кошти їхні син чи донька, так і про те, коли вони прийшли до школи та залишили її.

До слова, практика застосування таких карток уже використовується в інших регіонах України. Одним батькам вона подобається, інші вважають це своєрідним примусом до того, аби «проводити» кишенькові гроші дітей через банк, також не всі батьки молодших школярів увпевнені, що їхні діти вже готові до такої процедури. Втім рішення про впровадження новачки в будь-якому випадку має спочатку бути обговорене на батьківських зборах. ■

■ ТРАГЕДІЯ

Приберіть лікті

Через смерть немовляти у Смілянській районній лікарні прокуратура розпочала кримінальне провадження

Людмила НІКІТЕНКО

«До нас надійшло звернення від 28-річної жительки Сміли про те, що в Смілянській районній лікарні ім. Софії Бобринської під час пологів її новонароджена донька отримала травми — крововилив у наднирники, від чого й померла», — повідомили «Україні молодій» у Смілянській місцевій прокуратурі.

У прокуратурі кажуть, що молоді батьки, які так чекали на свою донечку, вимагають у правоохоронців покарати винних у смерті їхньої дитини. Батько немовляти, який був присутній на пологах, звинувачує лікарку в тому, що вона ліктем видавлювала дитину, і коли його донечка народилася, вона була синя й не дихала. Закричала тільки згодом. Маленьку не врятували навіть лікарі Черкаської обласної дитячої лікарні, куди її терміново доставили.

Натомість у Смілянській районній лікарні захищають честь білого халата і запевняють, що видавлювання дітей ліктями в них не практикують.

Аби розібратися в цій справі, фахівці місцевої прокуратури скерували звернення батьків загиблого немовляти до райвідділу поліції для внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

«Слідчі районного відділу поліції вже розпочали розслідування за ч. 2 ст 140 Кримінального кодексу України — невиконання чи неналежне виконання медичним працівником своїх професійних обов'язків унаслідок недбалого чи несумлінного до них ставлення, якщо вони спричинили тяжкі наслідки неповнолітньому», — зазначають у місцевій прокуратурі. І додають, така стаття — це обмеження волі на строк до п'яти років. ■

Василь Яніцький
народний депутат України, фракція БПП

«Демократична правова держава не може розвиватися, поки в ній не будуть діяти чесні, професійні, незалежні та порядні суди і судді. Той спротив, який ми бачимо проти цього законопроекту, викликаний винятково політичними амбіціями лідерів деяких політичних сил».

ПАРЛАМЕНТ

Суди, а не судилища

Президент переконав депутатів зробити черговий крок у напрямку судової реформи

Голова профільного комітету Руслан Князевич
результатом голосування задоволений.

Наталка ПОЗНЯК-ХОМЕНКО

Останнім часом парламент рідко тішить нас продуктивним голосуванням. Тим більше вчорашнє ранкове засідання було розіграно пристрастями навколо львівського сміття. Спочатку нардеп від БПП Оксана Юринець звернулася до мера Львова Андрія Садового із закликком негайно вирішити проблему зі сміттям у місті або добровільно залишити посаду міського голови. У відповідь віце-спікер Верховної Ради Оксана Сиройд заявила, що приєднується до голодування лідера фракції «Самопоміч» Олега Березюка, який з понеділка ночує на сходах Будинку з химерами навпроти адміністрації Президента. Також голодування оголосила у Львові начальник відділу інформаційної політики Львівської облдержадміністрації Ольга Березюк.

Але подальша робота виявилася на диво конструктивною. І хоча обговорення проекту закону про внесення змін одразу до трьох кодексів — Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів, зареєстрованого під номером №6232, зайняло практично весь час ранкового засідання, в результаті на табло висвітилися цифра 253 і зеленим — «рішення прийняте».

Поданий законопроект Петро Порошенко визначив як невідкладний, адже зміни, передбачені в ньому, необхідні для того, щоб оновлений Верховний Суд запрацював за новими правилами. Зокрема, вони передбачають впровадження «електронного суду» — можливість звертатися до суду, сплачувати судовий збір, отримувати документи чи відповідну інформацію через інтернет. «Учасники справи зможуть брати участь у засіданні в режимі відеоконференції: відстань не буде проблемою для вирішення судових питань. Більше того, буде створено базу матеріалів справи в електронному вигляді — це важливий крок до сучасного судочинства в Україні. У законі передбачено поетапне впровадження усіх нових електронних інструментів для ефективної і якісної роботи судів. Крім того, у змінах чітко розмежовується юрисдикція загальних, господарських та адміністративних судів, проведено гармонізацію правил судочинства, що сприятиме більш профільному та ретельному опрацюванню справ», — зазначив заступник голови Комітету з питань правової політики та правосуддя Василь Яніцький.

Утім говорити про повне схвалення законопроекту поки що рано. Як заявила у коментарі «Українській правді» автор альтернативного законопроекту, який було відхилено, Альона Шкрум, у другому читанні вона наполягатиме на вилученні норми про «автоматичний арешт коштів за борги за газ та електроенергію» та «виклик у суд відповідача-третьої особи на інтернет-порталі судової влади України», адже ці речі «будуть зловживанням для судової влади, довіру до якої не відновлено». Також вона пропонує розділити «найдовший в історії» президентський проект на 5 окремих законопроектів, нагадуючи, що «кодекси мають подаватися окремо».

Тож великі парламентські бої за ці зміни іще попереду. Очевидно, вони відбуватимуться уже восени — через два тижні парламентарії мають намір піти на літні канікули. Як кажуть, проблеми проблемами, а відпочинок — за розкладом. ■

Продовження теми
новацій для судової системи — 7 стор.

ПРОГНОЗИ

Донецьк і Луганськ братимуть штурмом: приблизні дати відомі

Захід введе санкції проти Росії і надасть Україні летальну зброю

Олексій АРЕСТОВИЧ,
військовий експерт,
спеціально для «Апострофа»

Ініціативи влади щодо АТО та війни на Донбасі — озона підготовки масштабної військової операції зі звільнення окупованих територій. Коли Україна може почати цю операцію і скільки часу вона триватиме, «Апострофу» розповів військовий експерт Олексій Арестович.

На мою думку, прийнято рішення про військове вирішення проблеми Донбасу. Наприкінці цього року або в 2018-му ми братимемо штурмом Донецьк і Луганськ. Але перед цим ми запропонуємо мирну і довгу програму реінтеграції, яку Росія не прийме. Зараз Президент України Петро Порошенко з'їздить до президента США Дональда Трампа й отримає схвалення цих планів. І, мабуть, домовиться про невтручання або про пряму допомогу на випадок, якщо Росія перетне червоні лінії. Якщо росіяни почнуть вводити війська, то їм кінець — увесь світ це побачить. Якщо вони почнуть масштабну операцію із застосуванням авіації та ракетних комплексів, то Європа не допустить, щоб по країні, де розташовані атомні станції, завдавали ракетних ударів — їм не потрібні кілька Чорнобилів. Вони введуть санкції проти Росії і дадуть нам летальну зброю.

Якщо росіяни будуть діяти як зараз, вводити під виглядом бойовиків «іхтамнетов», то ми їх будемо ліквідувати. У військовому відношенні провести цю операцію не становить ніякої складності. Є інші перешкоди — створення сприятливої зовнішньої ситуації. Сьогодні Європа розширила санкції проти Криму, а в Штатах сенат прийняв більш жорсткий пакет санкцій, який містить можливість розгортання ще жорсткіших. Також опубліковані результати розслідування причетності Росії до створення хімічної зброї.

Це все затягує зашморгані ший Путіна. А в нього це виборча кампанія і потужні внутрішньополітичні протести. Уявіть, що в ситуації, коли в 90 містах Росії проходять мітинги, Путін починає авантюру, яка закінчується ще більшими санкціями та проблемами в Росії. Це спровокує найпотужнішу внутрішньополітичну кризу, тому Путіну не до авантюри. Але ситуація сприятлива для нас.

Зустріч Порошенко з Трампом відбувається раніше, ніж із Путіним. І з Порошенком пряма зустріч, а з Путіним — на саміті «Великої двадцят-

EPA/UPG

ки», що дуже сильно дратує росіян. Другий момент — це дуже жорстка позиція щодо Путіна президента Франції Еммануеля Макрона. Крім того, Путін дуже заважає американцям у Сирії, вони хочуть його провчити.

Якщо ми просто завтра візьмемо Донецьк і Луганськ, то за два роки, на початку виборчої кампанії Порошенка, виявляться всі недоліки, які виникнуть у процесі реінтеграції Донбасу. А якщо провести звільнення Донбасу за рік до виборчої кампанії, то до моменту виборів буде тільки ейфорія від наших прапорів над Луганськом та Донецьком. Подивіться, який ефект дав безвіз, а що буде, коли ми візьмемо штурмом Донецьк та Луганськ — колони полонених росіян, наша нога на горлі зелених чоловічків. Використовуючи цей ефект, Порошенко заявить: «Оберіть мене на другий термін — я точно

повертаю Крим і вступаю в НАТО». І за нього проголосують, а якщо він цього не зробить, то буде вічно тонути в розборках з Юлією Тимошенко з приводу соціальних стандартів, у чому вона сильніша за Порошенка. У нього один вихід — військова перемога. Крим же Порошенко залишить на другий термін.

Петро Порошенко і секретар РНБО Олександр Турчинов почали спільну кампанію, оскільки є узгоджена позиція еліти за проведення цієї операції. При проведенні цієї операції потрібно три дні, щоб усе стало ясно на нашу користь. Але необхідно створити міжнародні умови, дочекатися відповідних умов у Росії — сильних протестів. І в листопаді почати операцію і змусити Путіна програти вибори. Судячи з усього, до цього все йде. ■

НАМІРИ

Тактика для Донбасу

Яка вона, концепція закону про деокупацію ОРДЛО?

Тарас ЗДОРОВИЛО

Цей тиждень розпочався хоч і не з сенсаційного, але довгоочікуваного свідомими українцями повідомлення щодо бажання «верхів» урешті замінити формат АТО, який не відповідає реаліям. Спікер Верховної Ради Андрій Парубій заявив, що секретар РНБО Олександр Турчинов під час засідання фракції «Народного фронту» презентував концепцію закону про деокупацію

ОРДЛО. Голова ВР наголосив, що наразі самого тексту проекту закону ще немає.

«Обговорюється саме концепція, і це правильний підхід, щоб на початковому етапі визначити його основні позиції. Власне, це зміна статусу, визнання окупованих територій формально окупованими та найголовніше — це визначення юридичних передумов для ведення бойових дій і військових операцій, щоб цей закон давав таке зако-

нодавче право для головнокомандувача і РНБО», — зазначив Андрій Парубій.

Додамо, що в запропонованій концепції також передбачено створення єдиного оперативного штабу, який повинен управляти не тільки всіма військовими та силовими підрозділами, сектором безпеки, а й місцевими військово-цивільними адміністраціями. Також у законопроекті описується компромісний варіант, навколо якого зможуть об'єднатися як противники, так і опоненти воєнного стану.

Утім уже є немало й критиків нового підходу. Зокрема, за словами заступника профільного міністра й екс-голови Луганської обласної військово-цивільної адміністрації Георгія Туки, документ дуже «сирий», і відтак над концепцією закону про деокупацію ОРДЛО треба ще чимало попрацювати. ■

Джордж Лінч
американський музикант

«Не існує жодної війни, про яку було б написано всю правду».

■ ЯК ЦЕ БУЛО

Наодинці з ворогом

Гуманізм на війні: між «своїми» і «чужими» в часи Другої світової нерідко виникали приязні стосунки

Борис ДУЧЕНКО

Найгірше, найстрашніше і найбезрозсудніше, що придумало людство за всю історію свого існування, — це війна, знищення людини людиною. Однією з найжорстокіших воєн була Друга світова. Про її нелюдський характер багато сказано і написано. Але все ж чи були, нехай не масові, випадки гуманних стосунків між ворогуючими сторонами, між загарбниками та мирним населенням? У когось може виникнути питання, а чи потрібно про це взагалі говорити і що це дасть, тим більше тепер, коли йде нова війна на сході України? А хтось може зауважити, що навіть постановка питання про гуманізм ворога є аморальною. На мій погляд, варто говорити про це задля збереження правди про минулу війну, доки ще є її свідки. Я розповім тільки про конкретні факти, які стали мені відомі від людей, що пережили війну та окупацію, та їхніх родичів. Одразу зауважу, що не ставив собі за мету проводити якесь історичне дослідження, збирати та узагальнювати факти і тим більше якимось тенденційно подавати їх, а тільки фіксував почуте від свідків тих подій. До того ж, і це основне, жодним чином не збираюся принизити пам'ять про переможців у тій війні й облагородити переможених...

«Кіндер капут»

76 років тому 22 червня на українські міста впали перші ворожі бомби. За роки Другої світової війни нацистська Німеччина знищила десятки мільйонів людей, знищила тисячі міст і сіл. Мого дядька Миколу Дученка нацисти замордували в концтаборі польського міста Скробов у 1943 році, а мій дід Іван Дученко зник безвісти на війні в 1941-му... Ми знаємо багато фактів про звірства нацистів. Війна безжальна, на ній важко бути благородним. Та навіть на війні людина залишається людиною, а отже, здатна співчувати ворогу. Як сказав мені колись ветеран Другої світової, генерал-майор у відставці Сергій Полухін: «...серед ворогів були добрі люди, а серед своїх були злі...»

Моя мати, Марина Дученко, жителька станції Чоповичі Житомирської області, розповіла мені, як восени 1943 року вона змушена була тікати з села (залізнична станція як стратегічний об'єкт постійно зазнавала бомбардувань авіацією) разом із сином Миколою, 1940 року народження, — моїм найстаршим братом, у сусіднє село Будницьке, до своїх родичів. Одного разу вночі до хати зайшли партизани і змусили всіх присутніх вийти з хати, бо їм треба провести таємну нараду. Мати просила, щоб Миколка залишився в хаті, він нічого не зрозумів з розмови дорослих, ще й сам говорить до пуття не міг, а на вулиці холодно, одяг у всіх був благодійний. Однак старший групи не дозволив, можливо, побоюючись, що дитина буде плакати і кликати маму. Хлопчик сильно змерз і захворів. Лікувати не було чим. Через деякий час село зайняли німці. Так сталося, що в цій же хаті поселився німецький лікар. Він декілька днів лікував дитину, співчував матері. Показував їй фото своїх трьох маленьких дітей з дружиною і висловлював незадоволення війною. Одного дня після чергового огляду дитини він підійшов до матері із сумним виглядом і сказав: «Кіндер капут» (дитина помере. — Авт.). Того ж дня Миколки не стало...

Залишені на окупованих територіях мешканці мусили уживатися з ворогом.

У ті ж дні в цьому селі в місцевій жителя Марії Шпакович зупинилися кілька німців із підрозділу, що відступав. Як розповідала жінка, коли їм наказали терміново вирушати з села, один із них на ім'я Курт не міг знайти вуздечку для коня. Він звинуватив у крадіжці господиню і зі зла підпалив хлів. А за якихось кілька хвилин знайшов вуздечку, яку сам же й загубив, скочив на коня і рушив за своїми. Та за якусь мить повернувся і разом із місцевими селянами почав гасити пожежу. Хлів вдалося зберегти і тільки після того, як вогонь загасили, Курт скочив на коня і помчав надганяти своїх. Цікаво, що Марія Шпакович упродовж багатьох років згадувала «добротою німця Курта», який допоміг ліквідувати пожежу, не згадуючи при цьому, що він сам був і винуватець.

Одні вбивали, інші рятували

А жителька села Першотравневе, що на Житомирщині, Галина Толкач згадує історію, яку чула від своєї матері Надії Чичирко. У 1942 році їй 22-річну маму з крихітною Галинкою на руках окупанти хотіли відправити в Німеччину. Біля вантажівки, на яку заганяли людей, німецький солдат, побачивши молоду жінку з маленькою дитиною, відштовхнув її за машину і наказав тікати. Так вони уникли відправки в Німеччину.

Киянин Микола Мирутенко розповів мені історію свого батька, теж Миколи, який брав участь у радянсько-фінській війні 1939-1940 років та у Другій світовій. Під час бою взимку 1940-го він упав у яр. Був одягнений у довгий кожух та валянки. Через якусь мить побачив над собою фінського солдата з автоматом, у коротенькому кожуху, на лижах і завмер, чекаючи смерті. Водночас очима почав шукати свою гвинтівку, яка злетіла з нього під час падіння. Фін рукою вказав, де лежить гвинтівка, постоїв ще трохи, ніби роздумуючи, що робити, посміхнувся і зник в лісі так само швидко, як і з'явився.

У 1942 році в бою Микола Мирутенко зі своїм відділенням увірвався в траншею противника. Один із нацистів відразу підняв руки, його взяли в полон. Полонений тривалий час перебував у розташуванні відділення Миколи Мирутенка, сумлінно виконував будь-яку господарську роботу. Усі бійці ста-

вилися до нього доброзичливо, він часто розповідав про свою сім'ю, показував фото. Разом мріяли про закінчення війни, а один червоноармієць, чи то серйозно, чи то жартома, говорив, що після війни поженить своїх дітей на дітях німця. Однак був і один солдат, який усе поривався вбити полоненого. Коли в черговий раз Мирутенко пішов на бойове завдання з кількома бійцями, полонений, відчуваючи загрозу, дуже просив узяти його з собою. Певна річ, цього зробити не могли. А коли повернувся з завдання, полоненого ніде не було. Солдат, який «мав зуб» на німця, сказав, що той утік. Хоча всі здогадувалися, що сталося насправді...

Валентина Рибчан, жителька села Ковалівка Полтавської області, почувши від своєї бабусі, Марії Ревенко, наступну історію. В роки війни в їхньому домі, де жінка мешкала з двома донечками та старенькими батьками, довго жив німець Ганс. Він часто приносив Марії Федорівні тушонку, крупу, щоб вона варила їсти йому й своїй сім'ї, дітей пригощав шоколадом. Часто брав на руки Галинку та бавився з нею. Показував Марії та цілував фото двох своїх

Німецькі й радянські солдати спали поруч на підлозі на розстеленому сіні. Майже всю ніч вони через перекладача спілкувалися.

маленьких дочок і дружини. Одного разу, взимку 1943 року, він дуже схвилюваний примчав на своєму мотоциклі раніше, ніж зазвичай, і сказав, щоб сім'я негайно тікала з села. Марія так і зробила. Як з'ясувалося потім, головорізи з карального підрозділу СС спалили село, а людей зігнали в корівник і теж підпалили...

Киянин Микола Шоботенко зі слів матері пам'ятає про те, як у липні 1941-го червоноармієць, які відступали, забрали в них сокиру, пилку, чавуни, відро (зрозуміло, яке постачання було у військах). За кілька днів село зайняли окупанти, двоє поселилося в неї. Степанида Яківна дивилася на їхню сокиру (ну як у селі без неї?), що лежала на дворі, навіть прикинула її корою (раптом забудуть?). Це по-

мітив один із німців, накричав. Та коли жінка пояснила, куди поділося її добро, він дав їй не тільки сокиру, а й інше знаряддя. Вже полишаючи село, солдати поклали в колицю сина Михайлика шоколадку...

Спали під одним дахом

Житель міста Старокосятинів, що на Хмельниччині, Іван Горбачук пригадує історію, почуту від уродженки селища Антоніни Ольги Цибулі. У роки війни комендантом селища був призначений німецький майор, який доброзичливо ставився до місцевих жителів. Так, багатодітним сім'ям він допомагав продуктами, давав роботу, за яку платив гроші. Однак на початку 1944 року комендант хтось убив у селі Севруки. Наступного дня прибув каральний загін, щоб спалити село та знищити жителів. Однак, коли командир цього загону зайшов у будинок, де було тіло коменданта, і побачив труну з тілом майора, підготовленим до поховання, жінок, які його оплакували, він відмінив наказ про покарання місцевих мешканців.

Від ветерана Другої світової війни полковника у відставці киянина Івана Нечасва дізнався, що в 1944 році на одній із ділянок 1-го Українського фронту радянські солдати на передовій святкували Різдво Христове разом із солдатами противника. Дуже швидко надійшов наказ командуючого фронтом, у якому цей випадок було розцінено як грубе порушення дисципліни, підірвав бойової готовності армії, недолік у проведенні політичної роботи. Та було вжито суворого засобів реагування.

Уже згаданий вище Іван Горбачук розповів історію, почуту від своєї матері, уродженки села Тернавка Хмельницької області. В 1942 році вона разом із шістьма дітьми проживала в місті Кергівка Харківської області недалеко від залізничної станції. В її будинку поселилися німецький офіцер із перекладачем та кілька солдатів. Стояли дуже люті морози. В одну із ночей хтось постукав у вікно. Марія Петрівна відкрила двері й побачила трьох поранилих та обморожених військовополонених радянських солдатів із великої групи, яку напередодні пригнали на станцію для подальшої відправки. У будівлі станції всі не змогли розміститися, і частині червоноармійців дозволили переночувати у місцевих жителів.

Марія запитала дозволу в офіцера, і той погодився. Лютий мороз примирив усіх. Німецькі й радянські солдати спали поруч на підлозі на розстеленому сіні. Майже всю ніч вони через перекладача спілкувалися. Німецькі солдати проклинали війну і Гітлера. Лише офіцер мовчав. Червоноармієць говорив про те, що мусять воювати, боронити свою країну. Вранці радянські солдати подякували й пішли.

Ось ці два останні факти та загалом попередні свідчать про те, що війна не потрібна була рядовим солдатам. Зіткнулися інтереси двох диктаторів, які прагнули до світового панування: Гітлер до панування арійської раси, а Сталін до панування комуністичних ідей. А на полі бою опинилися звичайні люди, які хотіли просто жити, рости дітей, а не вбивати один одного...

На жаль, у мене відсутні факти гуманного ставлення воїнів радянської армії до німецького населення. Не тому, що їх не було, а тому, що їх ніхто мені не розповідав, та я й не ставив за мету, як значалося, проводити історичне дослідження з цього приводу. Думаю, це може бути окрема тема, зокрема й для дослідників історії. ■

■ БЕЗМІР

«Мити — не переставати»

Доки влада намагається врегулювати ситуацію з бурштином силовими методами, копачі починають застосовувати силу проти влади

Наталка ПОЗНЯК-ХОМЕНКО

Рік тому, 4 липня, новопризначений Генеральний прокурор Юрій Луценко на всю Україну оголосив війну «бурштиновій мафії». Саме тоді розпочалася масштабна спецоперація «Бурштин», у ході якої було проведено 123 обшуки, задіяно 300 правоохоронців, вилучено 160 тисяч доларів і кілька автоматів Калашникова, затримано заступника прокурора Рівненської області Андрія Боровика та ще кількох людей в області, відомих своєю причетністю до нелегального обігу бурштину, на затримання прилітали військові вертольоти. Про успіхи в боротьбі з «бурштиновою мафією» особисто звітували і Генпрокурор Юрій Луценко, і глава СБУ Василь Грицак, і міністр внутрішніх справ Арсен Аваков, який виставив на «Фейсбук» традиційний фотозвіт. На «бурштиновій території» були введені війська Нацгвардії, і країна завмерла в передчутті, що питання, на вирішення якого Президент Порошенко ще у 2015 році давав два тижні, нарешті буде врегульовано.

Утім дива не сталося. Більше того, 7 лютого Верховна Рада остаточно провалила очікуваний більше двох років законопроект «Про реалізацію та видобуток бурштину», і тепер єдиний варіант законного врегулювання — з осені починати все спочатку із сподіванням, що процес знову не затягуватиметься до безкінечності. А тим часом у поліських районах бурштиновий промисел процвітає. Як тут ходять приказка — «мити — не переставати».

«Бурштинова мафія» безсмертна?

25 травня, звітуючись у Верховній Раді і відповідаючи на запитання народного депутата Василя Яницького про те, як прокуратура може вплинути на врегулювання бурштинового питання і як просувається справа «бурштинової мафії», Юрій Луценко відповів, що гучна «Справа бурштинової мафії» на чолі з колишнім першим заступником обласного рівненського прокурора вже передана до суду. «У цій справі проходить півтора десятка різних посадових осіб прокуратури, СБУ, МВС, але, наскільки говорять експерти, це змогло підірвати бурштинову мафію приблизно на дві третини. Подальші дії разом із колегами із СБУ та МВС ми далі плануємо», — заявив Генеральний прокурор.

Утім, як з'ясували журналісти програми «Наші гроші», перспективи підозрюваних отримати реальні судові терміни тануть на очах. Більше того — практично всі вони вже на свободі, внісши різні суми застави або підписавши зі слідством «угоду про співпрацю». Саме таку угоду уклав 1 березня цього року экс-очільник Дубровицького РВ УМВС Сергій Родзін, якого підозрювали у «кришунанні» бурштинників спочатку в Дубровиці, а після того, як не пройшов перестатацію, — в Кузнецовську, неофіційно. За десять днів по тому таку ж угоду уклав Микола Рабешко, який фігурував у прокурорських звітах як кримінальний авторитет на прізвисько «Ушатий» і якому інкримінували створення злочинної організації (що «світило» позбавленням волі на строк від 5 до 12 років), порушення правил охорони надр та давання хабара. Ще одному фігуранту справи — старшому інспектору Кузнецовського відділу поліції Анатолію Смолянцю у лютому було винесено вирок. Хоча інформація про те, яким він був, у Єдиному реєстрі судових рішень чомусь відсутня, ходять чутки, що долбесний экс-очільник поліції отримав лише 3 роки умовно.

До того, в лютому, випустили під заставу підполковника, старшого оперуповноваженого

відділу контррозвідки УСБУ в Рівненській області Вадима Федорука, який значився одним із організаторів схеми, за якою під час обшуків та конфіскацій правоохоронці підмінювали у вилучених «речових доказах» якісний бурштин дрібним або підробкою, а вилучене продавали «на бік». Голосіївський суд столиці дозволив внести за есебушника заставу 5,2 млн. грн. 9,64 млн. грн. застави вимагав цей суд і за голловного організатора схеми — заступника прокурора Рівненської області Андрія Боровика, чие затримання пройшло по всіх каналах як найбільша «перемога». Однак не так давно суд раптом пере-кваліфікував статтю, зменшивши суму застави до... мільйона гривень, і тиждень тому Анатолій Боровик так само залишив на дорогому позашляховику стіни Лук'янівського СІЗО. Ще менше довелося сплатити за свободу одіозному экс-очільнику Сарненської прокуратури Рівненської області Вадиму Топольському — сума застави склала 600 тисяч гривень.

Влада сили проти сили влади

А тим часом на Поліссі з настанням весни знову на повну силу розгорнувся незаконний видобуток «сонячного каменя». Можливо, не в таких масштабах, як у 2015-му, але все ж щодня екології завдається не-

Складається враження, що найбільше турбує нашу владу питання не припинення нелегального видобутку бурштину, а монополізація усіх потоків.

поправних збитків. Нелегальні старателі добралися вже й до улюблених рекреаційних зон поліщуків — мотопомпи були виявлені в безпосередній близькості від перлини Полісся, Білого озера на Володимиреччині.

Не менш шокуючими стали факти, оприлюднені не так давно рівненською журналісткою Інною Білецькою. У тому ж Володимирецькому районі вона зняла біля села Ромейки відео, де видно, що «марсіанськими кратерами» всяяна земля в безпосередній близькості до лінії високовольтних елек-

«У Януковича був золотий батон, а в мене — бурштиновий».

тропередач, які ведуть від Рівненської АЕС до Києва. І хоча голова Володимирецької райдержадміністрації Володимир Хоружий запевнив, що вони оперативно відреагували на цю інформацію і максимально укріпили піском підмиті електроопори, проблеми це не вирішує. Бо де гарантія, що нелегальні копачі завтра знову не вийдуть на поле під високовольтну лінію?

Найгірше, що у ситуації, коли держава не запропонувала старателям чітких і зрозумілих правил гри, вони самі починають встановлювати ці правила. І, якщо раніше, отримавши інформацію про наближення поліцейського патруля, старателі просто тікали з місця подій, то тепер почастішали випадки спротиву.

Один з останніх — інцидент, який трапився днями біля села Великий Черемель Дубровицького району. Коли патрульний наряд поліції біля 4-ї ранку в лісі виявив дві працюючі мотопомпи і близько сотні людей навколо, старателі почали чинити опір. Вони не лише не дали конфіскувати помпи та видобутий бурштин, а й повалили на дорогу дерево, щоб за-

вадити руху поліцейських, перевернули їхній автомобіль і накиннулися на правоохоронців. У результаті троє поліцейських та двоє жителів сусідніх сіл потрапили до лікарні з травмами різного роду. «У поліцейських були численні садна, в одного виявився забій плеча, в іншого — забій ноги, а в третього була розсічена голова. Коли спитав, що сталося, сказав, що якийсь дядько кинувся на нього з якимось поліном», — розповів «УМ» лікар Дубровицької ЦРЛ Олег Слободзян.

Винуватих в інциденті досі

Якщо не працюють закони, поліція стає безпорадною перед силою натовпу.

не знайшли. Місцеві кажуть, що старателі були приїжджими, з сусіднього, Рокитнівського, району. Принаймні двоє постраждалих у сутичці з поліцією цивільних виявилися жителями сіл Вежиця та Старе Село. «Там давно вже своя республіка, вони нікому не підпорядковуються і нікого не слухають. Поліція просто боїться туди їздити, бо можуть і покалічити», — кажуть там.

Хоча, за бажання, вирахувати старателів можна елементарно. Вони і самі не криються, регулярно виставляючи свої фото у соцмережах у групі «Клондайк». Одні з найпопулярніших — фото із видобутими великими шматками бурштину, деякі вагою більше 2 кілограмів. Часто — задокументовані (чи не для слідства?) процеси роботи з усіма учасниками. Але, зважаючи на все вищесказане, є великий сумнів, що хтось буде це робити. Бо складається враження, що найбільше турбує нашу владу питання не припинення нелегального видобутку бурштину, а монополізація усіх потоків. Які досі течуть не в державну кишеню.

Чи врятує ситуацію Кабмін?

Ще один із варіантів такої монополізації останнім часом активно просуває Кабінет Міністрів. Ще в листопаді минулого року він затвердив Пілотний проект із рекультивации земель лісгосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину. Цим проектом двом державним підприємствам — «Бурштин України» та «ДАК Українські поліметали» — дається право видобувати бурштин на вже порушених нелегальними старателями землях і залучати до цього місцевих жителів.

Передбачається, що під контролем держави на пошкоджених ділянках лісу буде здійснено видобуток решток бурштину, після чого буде проведено комплекс робіт із рекультивации цих ділянок лісу. Планується, що істотна частка коштів від видобутку бурштину залишиться в регіонах, у розпорядженні місцевих рад, а підряди на розвідку, видобуток, переробку бурштину одержать

місцеві громади і компанії, за-реєстровані на цих територіях.

Одразу ж після зриву голосування за законопроект «Про видобування і реалізацію бурштину» в Києві відбулася презентація цього проекту за участю очільників трьох «бурштинових» областей — Рівненської, Житомирської та Волинської. Нині тривають роз'яснення на місцях.

Зрештою, багато хто сприймає цю ініціативу з обережністю — чи то бояться перейти дорогу «бурштиновій мафії», чи то взагалі не вірять у державні ініціативи з цього питання. Не так давно жителі сіл Єльне та смт Томашгород Рокитнівського району навіть їздили пікетувати Рівненську облдержадміністрацію, протестуючи проти розробки їхніх паїв, про що представники «ДАК Українські поліметали» в обхід громади уклали відповідну інвестиційну угоду із райдержадміністрацією. Йдеться про територію у майже 1,5 тисячі гектарів на землях села Єльне у Рокитнівському районі.

Умови угоди не задовольнили місцевих. За нею «Українські поліметали» ще впродовж п'яти років проведуть розвідку покладів. Підприємство зобов'язується рекультивувати землю, пропонуючи громаді 3% від надходжень. «Місцеве самоврядування та громада проти видобутку бурштину. У зв'язку з тим, що в нас болотна місцевість, і в подальшому видобуток неможливий. Це буде екологічна катастрофа. І якщо взяти рекультивацию, це буде та сама меліорація. Ми вже стільки земель зруйнували. І наша позиція — не надавати землі видобуток бурштину. Це землі заказника та лісового ресурсу», — заявив на засіданні екологічної комісії Рівненської облради голова Томашгородської селищної ради Володимир Яцкевич.

Так само «зі скрипом» просуваються справи із впровадженням урядової ініціативи і в інших місцях. А тим часом нелегальний промисел на Поліссі триває. Схоже, така ситуація задовольняє багатьох. ■

Про бурштинову версію хабара для депутатів читайте на 7 стор.

Борислав Розенблат
народний депутат України

«Звинувачують у тому, що мій охоронець отримав 200 тисяч доларів. Йому всунули якусь сумку і сказали, що це передається мені».

■ ГУЧНА СПРАВА

Бодігард на 200 тисяч доларів

Детективи НАБУ затримали охоронця народного депутата Борислава Розенблата під час отримання хабара

Борислав Розенблат (ліворуч) вважає затримання свого охоронця провокацією влади.

Іван ПОВАЛЯЄВ

Чи може пересічний бодігард народного депутата вільно розпоряджатися сотнями тисяч доларів? Депутат від Блоку Петра Порошенка Борислав Розенблат вважає, що подібне може статися лише у випадку провокації проти охоронюваної бодігардом особи. Тим більше що саме його охоронця затримали позавчора в столичному ресторані «Три виделки» під час отримання хабара на кругленьку суму — 200 тисяч доларів США.

Бурштин чи провокація

Утім детективи НАБУ дотримуються іншої точки зору. Адже їм зрозуміло, що поважна особа не буде підставлятися на «гарячому», за «липкими» грошами завжди зручніше послати підлеглого — хоч помічника, хоч бодігарда.

Нардеп Розенблат усе заперечує в коментарях вітчизняним ЗМІ: «Хочу сам зрозуміти, що відбувається. Все відбувалося за моєю спиною. Звинувачують у тому, що мій охоронець отримав 200 тисяч доларів. Йому всунули якусь сумку і сказали, що це передається мені. Потім було НАБУ».

Пан Розенблат наполягає, що «це провокація влади, яка планувалася давно».

І додає: «Будемо чекати, коли розберуться, і діяти в рамках законодавства. Всім злостивцям хочу повідомити, що за депутатський мандат не тримаюся і вірю в те, що справедливість восторжествує. До речі, мене НАБУ не допитувало».

Тоді як, за неофіційною інформацією НАБУ, яка потрапила у вітчизняні ЗМІ від джерел, хабар у розмірі 200 тисяч доларів депутат нібито отримав за вирішення питання з ліцензування видобутку бурштину. До того ж передані охоронцю Розенблата гроші призначалися не лише йому, а й ще одному депутату Верховної Ради. Йдеться нібито про Максима Полякова з фракції «Народний фронт».

«Підкиньте сумку й мені»

Інший депутат від БПП Сергій Лещенко повідомив у соцмережах, що, за даними слідства, які йому відомі, депутат Розенблат мав допомоги підприємцю вирішити питання з отриманням ліцензії на видобуток бурштину, а також просувати зміни до законодавства.

«НАБУ давно вело Розенблата, а подібний «контакт» із підприємцем був не вперше. Сам Розенблат сказав, що гроші його охоронцю... «підкинули». В

інтернеті вже складають списки охочих, щоб їм також «підкинули» 200 тисяч доларів або навіть меншу суму», — написав депутат Лещенко у «Фейсбуці».

Народний депутат також стверджує, що, за його інформацією, НАБУ вже готує подання до Верховної Ради на позбавлення Борислава Розенблата депутатської недоторканності.

«Парламент України залишається біржею, де голоси людей розмінюють на валізи грошей. І так буде доти, доки не прийде президент із політичною волею боротися з корупцією, а не кришувати потоки. І поки ми не поміняємо виборчі правила в країні. У середу готуємо вуличну акцію під Радою з вимогою зміни закону про вибори», — констатує Сергій Лещенко.

Політична вендета

Уже наступного дня після затримання бодігарда — у вівторок пан Розенблат повідомив, що у всіх його помічників проходять обшуки. І додав, що ситуація з затриманням його охоронця (який також виявився оформленим помічником депутата) є помстою за спроби легалізації видобутку бурштину.

«Помста тих людей, з якими ми вже 2,5 року боремося через незаконний видобуток. Хто слідкував, усе розуміє. Приємно, що реальну ситуацію розуміють навіть мої політичні опоненти. Я продовжую наполягати на тому, що це провокація, яка направлена на те, щоб знівельювати результати моєї діяльності у сфері легалізації бурштину», — наголошує Розенблат.

Депутат нагадує, що був автором законопроекту №1351-1, який Рада провалила.

«Після провалу проекту закону №1351-1 я, як і обіцяв, подав новий законопроект. Тоді ж мені натякнули, що не варто бути таким настирним. Зокрема, почалися погрози», — викладає свою версію народний обранець.

Нардеп також наголошує, що інформація про хабар у 200 тисяч доларів йому за рішення ліцензування з видобутку бурштину є помилковою, оскільки він не має впливу для вирішення цього питання.

«Після того як я відкрито заявив, що чиновники з Держгеонадр «розбазарюють» бурштиноносні землі, на мене пішла дуже сильна інформаційна атака. Очевидно, що були залучені всі засоби впливу, написані заяви в НАБУ, на які, власне, бюро і відреагувало», — виправдовується далі Розенблат.

Щодо ролі депутата Полякова, якому він нібито мав передати гроші, то цю інформацію він узагалі вважає нонсенсом. «У мене з ним немає жодних стосунків поза Радою», — стверджує Розенблат.

За його словами, його охоронець, який має бойовий досвід в АТО, досі затриманий. Депутат додає, що попри погрози СБУ так і не надала йому охорону.

«Зі мною була тільки ця людина. Це справжній воїн. Я зроблю все можливе, щоб розібратися в ситуації», — обіцяє він. ■

■ ЗАКОНОТВОРЧИСТЬ

Свідчення он-лайн

Верховна Рада хоче запровадити електронні суди

Іван БОЙКО

Верховна Рада ухвалила за основу законопроект «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів».

Законопроект, зокрема, запроваджує інститут електронного суду, а також низку інших новел.

Зокрема, йдеться про дотримання розумних строків розгляду справ, процесуальну економію та зменшення навантаження на суди — все це має бути досягнуто за рахунок спрощення процедури та прискорення розгляду нескладних та менш значних справ, а в передбачених законом випадках — розгляду справи без виклику сторін.

У таких справах строк розгляду становить не більше 60 днів із дня відкриття провадження у справі.

Учасникам справи забезпечується можливість брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції, не залишаючи свого житлового або робочого приміщення, а для свідків, експертів — у приміщенні іншого суду. Право учасників справи звертатися до суду «в паперовій формі» залишиться у них і після впровадження «електронного суду». ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

Автомат з АТО не бажаєте?

Слідчі Київської міської прокуратури №5 спільно з поліцією Оболонського району столиці затримали групу торгівців зброєю — двох чоловіків і жінку. Ділки займалися нелегальним збутом вогнепальної зброї та бойових припасів, привезених із зони АТО.

«Під час оперативних заходів було задокументовано факт збуту автомата АК-74 з глушником за 1500 доларів США та пістолета ПСМ за 900 доларів США. Крім того, у ході огляду автомобіля фігурантів вилучено: 1 пістолет, 1 глушник, 267 набоїв та 1 граната із запалом», йдеться в повідомленні столичної прокуратури.

Інтим із головою СБУ

Народний депутат, экс-командир добровольчого батальйону «Айдар» Сергій Мельничук заявив, що голова Служби безпеки України Василь Грицак під час телефонної розмови погрожував йому сексуальним насиллям за пикет під адміністрацією Президента.

Протести «Айдару» на Банковій розпочалися, бо керівників добробату СБУ обвинувачує у створенні терористичної організації. Під час акції сталася штовханина та сутички, коли протестувальники намагалися встановити намет.

Кати з «руського міра»

Генпрокуратура України зафіксувала та розслідує 134 страти українських військових та мирних громадян, вчинені на окупованому Донбасі проросійськими бойовиками та російськими окупантами.

На цей час у досудовому розслідуванні допитано як потерпілих понад 900 осіб, які безпосередньо утримувалися у полоні та зазнали тортур, катування і нелюдського поводження з ними з боку представників терористичних організацій.

Факти масових убивств зафіксовані у містах Слов'янськ, Горлівка, Макіївка та в районі Іловайська. ■

Лариса САЛІМОНОВИЧ

■ ЗЛОЧИН І ПОКАРАННЯ

Останні «гастролі»

Харківські правоохоронці затримали групу бандитів, які займалися грабежем і розбоєм по всій Україні

грабованим майном».

За час, поки тривав розшук грабіжників, вони встигли скоїти не один злочин у різних куточках країни, але днями всі шестеро таки потрапили за ґрати. Добре підготовлену спецоперацію ус-

пішно провели працівники Управління карного розшуку і Холодногірського відділу поліції, а також спецпризначенці харківського «КОРДУ» під процесуальним супроводом фахівців обласної прокуратури. Під час арешту в за-

триманих вилучили два пістолети з глушниками, гроші та награвовані коштовності. Наймолодшому з бандитів — 22 роки, найстаршому — 47.

Як повідомив Олександр Глуценко, очолював банду 42-річний уродженець Донецчини, який у 1996 році вже потрапляв до в'язниці за вбивство двох міліціонерів. Утім, вийшовши на волю після 15-річного терміну, він зібрав під своїм началом групу чоловіків «із судимістю» й узявся за старе. Наразі проти них відкрито кримінальне провадження за статтею «розбій». Якщо вину підозрюваних буде доведено, їм світить термін від 8 до 15 років. ■

■ Є ПРИВІД

«І ДІЯННЯ — МОЯ ДОЛЯ...»

Три храми, які збудував Василь Кремень

Володимир ІЛЬІН,
доктор філософських наук, професор Київського Національного
університету імені Тараса ШевченкаДорога, проторена
Сковородою

Що визначає життєвий шлях людини, коли вона відзначає свій ювілей, тим більше сімдесятирічний? Посада, сім'я, рахунок у банку, колекція раритетів, слава, суспільне визнання чи щось інше? Швидше за все, визначальними є результати її діяльності, те, що вона досягла і зробила. «По ділам пізнаєте їх», — говорить Христос в Євангелії. Історичні джерела розповідають, що в епоху античності в одному з полісів Давньої Греції було оголошено конкурс на будівництво храму. Серед низки претендентів було вибрано двох найздібніших архітекторів. Один із них, виступаючи перед громадянами полісу, довго розповідав про висоту і велич храму, скільки колон і статуй, скільки барельєфів його прикрашатиме, як він буде оздоблений, яким буде зручним для принесення жертв і для поклоніння богам. Кола настала черга другого архітектора викласти свій план будівництва, він сказав лише кілька слів: «Те, що сказала ця людина, я зроблю». І був вибраний саме він, який, зрештою, і створив прекрасний храм. Отже, повірили не словам, а ділам.

Кожний із нас мріє побудувати свій храм у своєму житті, розуміючи під ним своє: кар'єру, забезпечене життя, високі посади, соціальний чи матеріальний статус тощо. Але не кожен усвідомлює, скільки праці, яку силу волі, бажання, що складають у сукупності енергію діяльності, потрібно виробити й сконцентрувати в собі, щоб реалізувати плани, мрії, досягти поставленої мети. І головне — потрібно хотіти бути, а не просто існувати.

Для досягнення цього потрібно налаштувати себе на постійну роботу. Людина реалізує себе насамперед у праці та діяльності. Тільки діяльність є необхідною, говорив видатний представник німецької класичної філософії Й. Г. Фіхте. Очевидно, саме цю настанову інтуїтивно з дитинства засвоїв нині професор, академік, президент, лауреат, міністр, політик Василь Григорович Кремень, вибираючи професію й будуючи плани свого життя. Прагнення діяльності в дитячі роки означало в першу чергу читання. Для хлопчика в сільській місцевості в післявоєнній Україні це означало в будь-яку погоду — дощ і сніг, холод і спеку, по ґрунтовій дорозі, в чоботах, пошитих односельчанином, у простому одязі сім кілометрів йти до школи. Ця дорога, свого часу проторена Григорієм Сковородою, який ішов у молодості вчитися до Києво-Могилянської академії, після закінчення школи привела юного Василя Кременя в Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка (так він тоді називався), на перший курс філософського факультету.

Навчання — це не лише копітка постійна праця, а й бажання знати все більше і все глибше, це інтерес до знання та його проблем, до розкриття таїн світу. В цілому навчання — не просто праця, а праця діяльна, творча, яка передбачає власну самодисциплінованість, самоконтроль, напругу всіх сил. Ці якості особливо потрібні для одержання знань із філософії, яку вивчав студент Василь Кремень. Специфіка філософії в тому, що вона формує не лише культуру мислення, а й логіку самоорганізації. Поєднана з прагненням до діяльності, ця якість означає також екстраполяцію своїх умінь і здібностей на організацію діяльності інших.

Молодий Василь Кремень органічно поєднав у собі як знання філософських принципів, культуру раціонального мислення, так і організаторські здібності. Товариші та колеги по навчанню відразу визначили в ньому лідера. Цю рису помітило також керівництво факультету й університету і залучило його до активної громадської роботи. Так студент Василь Кремень, осягаючи основи філософської науки, формувалася як організатор, керівник і, найголовніше, особистість.

Діяльна натура завжди реалізує себе у творчості. А творчість — це не тільки поезія, музика, живопис, а й продуктивне впровадження актуальних ідей у конкретну політику, економіку, освіту, культуру тощо. На першому етапі життя Василя Кременя проявив свій талант творця на будівництві нових корпусів Київського університету, яке розпочалося наприкінці 60-х років у районі ВДНГ. На п'ятому курсі навчання він очолив штаб студентського будівельного загону, який допомагав зводити робітникам цей грандіозний проект. Саме там автор цих рядків познайомився з командиром Василем Кременем — чітким, зібраним, конструктивним, який усе пам'ятав, усе розумів, усе знав, що так важливо для координації дій систем, підсистем і людей на великому будівництві. Сьогодні ми можемо бачити прекрасно облаштоване студентське містечко — з навчальними корпусами, гуртожитками, газонами, доріжками, інфраструктурою побуту, все в зелені скверів і цвітінні каштанів. Біля витоків цієї естетично-раціональної привабливості стояв організаторський талант Василя Кременя. Це був побудований ним перший храм — храм науки. Окрім будівництва нових корпусів університету, Василь Кремень п'ять разів виїздив на будови — в Угорщину, двічі — в Кустанайську область, на Колиму та Чукотку.

Філософія освіти

У подальшому — в аспірантурі, до і після захисту кандидатської дисертації, творчі здібності, знання, вміння і та-

Міністр освіти і науки України в оточенні вчителів на II Всеукраїнському з'їзді освітян (2001 р.).

лант менеджера Василя Кременя стали потрібні товаришам по курсу, факультету, університету, суспільству в цілому. Саме тому його задіяли до керівництва наукою та освітою у найвищих органах державної влади того періоду. Що цілком закономірно, оскільки молодий учений бачив своє покликання в служінні рідній країні, суспільству, своєму народу. Як відомо, сутність людини найповніше проявляється в діяльності, спрямованій насамперед на благо Батьківщини. Саме ця риса, сформована з дитинства, зробила Василя Кременя постійно потрібним людям, Україні.

Як філософ, Василь Григорович Кремень знав (і знає), що любов до мудрості — любов взаємна. Любов до людей — alter ego любові до своєї справи — філософії, яка є серцем всієї гуманістики, всієї гуманітарної сфери життя людства. Любити Софію — Мудрість — можна тоді, коли вона любить тебе. Так само і в житті: тільки тоді ти заслуговуєш поваги, коли поважаєш інших. А це не кожному вдається, і тому так не легко в житті досягати успіху. Багатьом видається, що це залежить від зовнішніх обставин — зв'язків, «телефонного права», кумівства тощо. Але, як показує історичний досвід і досвід життєвого шляху багатьох видатних людей, успіх — це не завжди твоє знання, професійність, таланти — це також повага і любов до людей. Тільки завдяки цьому можна зробити багато, досягти певного соціального статусу, заслужити шану. Про що свідчать здобутки Василя Григоровича, яких більш ніж достатньо.

Один із найголовніших — це продуктивна діяльність на

розширення гуманітарної сфери соціально-культурного життя, насамперед освіти. Гуманістика — це не тільки філософське, етичне або художнє пізнання. В назві філософії лежить поняття філії — любові до мудрості, любові до слова. Мудрість і слово є способом розуміння життя, людей, себе, що постає тією ниткою Аріадни, яка може провести через будь-які соціальні, політичні, методологічні лабіринти. Сьогодні, в ситуації колосального розвитку комп'ютерних мереж, тотального поширення інформаційних технологій, у результаті чого весь світ, за виразом М. Кастельса, став «інформаційною мережею», для гуманістики, здавалося б, залишається надзвичайно мало місця. Гуманітарні науки вивчають усі області культурної діяльності, але самі залишаються пасивними. Сьогодні «бути» означає не «знати», а «бути в мережі».

Однак діяльна натура філософа Василя Кременя не дозволяла йому займати тільки споглядальну позицію. З його точки зору, гуманітарна складова є надзвичайно сильною і найважливішою через свою привабливість, дотичність до глибин суспільного буття, досягнень цивілізації. Вона належить до тих сфер, які здійснюють найбільший вплив на людське життя, з самого початку несе в собі певні гуманітарні смисли: філософські, етичні, естетичні, педагогічні, психологічні. Приклад — «Фейсбук», який демонструє зрощення, синтез соціології, психології, технології, що в результаті веде до розширення культурної, моральної, політичної комунікації та одночасно творення нового виміру глобального світу.

У будівельному загоні Київського університету ім. Т. Г. Шевченка на Чукотці (1976 р.).

Займаючи понад п'ять років посаду міністра освіти і науки незалежної України, Василь Григорович враховував реальність інформаційного світу, його вплив на свідомість людей, особливо молодого покоління. Тому лейтмотивом його діяльності на цій посаді було розширення гуманітарної сфери. В її контексті було проведено низку кардинальних реформ, які ствердили інноваційний вектор розвитку української освіти й максимально наблизили її до європейських стандартів. Визначальним фактором утворення нової концепції вітчизняної освіти, яку здійснив міністр Василь Кремень, стало конструктивне мислення як результат поєднання знання філософії та досвіду творчої діяльності. Здатність до логіко-філософського аналізу дозволила створити перспективу нового бачення освітнього процесу: педагогічна теорія не просто досліджує, а й проектує свій предмет, подібно до того, як теоретичні маніфести формували політику, економіку, культуру напрямки, починаючи від епохи класики до сучасності. Йдеться про новий статус української освіти у вимірах гуманістики — статус філософії освіти. Вона спрямовує на творчу взаємодію учня й учителя в педагогічному процесі, що знайшло інституційне закріплення в університетських і шкільних програмах, на гуманітарних кафедрах країни. Це був другий храм, побудований тепер уже міністром Василем Кременем.

«Ти — це те, що ти зробив»

Життя, як відомо, різноманітне, в ньому багато перепон, звабливих спокус, які можуть збити з правильного шляху: суперечностей, у яких нелегко побачити й визначити, що є добро і що — зло. Вийти з цього нелегкого лабіринту може насамперед людина мисляча, знаюча, якій доступна одна з найважливіших якостей — розуміння — життя, світу, людини. Це характерно для вченого, яким постає перед нами Василь Кремень у своїй наступній іпостасі, реалізуючи свої плани діяти на благо свого народу шляхом розвитку науки філософії.

Враховуючи ствердження нової соціокультурної реальності, Василь Григорович як учений започатковує і вводить у практику науки та освіти концепцію «людиноцентризму». За своїм змістом це зовсім нове розуміння людини в умовах динаміки всіх сфер соціального буття. Філософія людиноцентризму робить людину творцем тих світів її життя, які вона вивчає, й одночасно перебуває, перекодує, тим самим ускладнює

Вишитий рушник в подарунок від вдячних земляків за допомогу в газифікації села (2010 р.)

ючи їх у процесі такого вивчення. Співвідношення дослідницького та творчого все більше змінюється на користь творчості, яка повинна мати конкретний результат. Філософія людиноцентризму є проєктивною, продуктивною філософією, шляхом якої створюють нові форми культури і освіти, нові форми педагогічних практик, у тому числі на основі їх аналізу. Про це свідчить оригінальна монографія «Синергетика в освіті: контекст людиноцентризму», у якій розроблено програму впровадження новітніх методологій наукового пізнання до практики навчального процесу.

У руслі філософії людиноцентризму професор і вчений Василь Кремень концептуалізує фактично нову для вітчизняної гуманітарної науки дисципліну — філософію освіти. Вона презентує в першу чергу креативне або конструктивне мислення, яке поряд із феноменом освіти — і завдяки йому — виявляє множини смислів у навчальному матеріалі, які потрібно «розшифрувати» й усвідомити. А також по-новому визначити взаємодію учня та вчителя. Учень стає не об'єктом, а партнером учителя в навчальному процесі. Якщо педагог любить дітей, він прагне не просто їх навчити, а й відкрити в них зародки обдарованості, таланту, здібностей. Тим самим концептуалізується новий напрям в освітньому просторі України — дитиноцентризм. Що цілком закономірно: якщо Василя Григоровича хвилює доля вітчизняної освіти, він не може не замислюватися й переживати про можливість її трансформації в нових моделях і концепціях.

Продуктивність концепції дитиноцентризму полягає в її зверненні в майбутнє. Якими ми навчимо і виховаємо сьогоднішніх дітей, таким буде наше завтра.

Діапазон гуманітарних досліджень ученого Василя Кременя надзвичайно широкий. Акцент на філософії як основі дослідження освітньої діяльності показав, що вона організує не лише інтелектуальне, а й емоційне, практичне життя людини. Філософські ідеї й вибудовані на них дії, спрямовані на світ культури в цілому, на життя як таке, надають конструктивну спрямованість освіті.

Утворив Василя Кременя вирішуються можливості синтезу філософії та новітніх технологій, здатних змінювати (і змінюють) корінні умови людського буття. Водночас учений аналізує, наскільки спроможні пропозиції щодо практичного вирішення основних життєвих, тоб-

то філософських екзистенційних питань. Першість серед яких належить гамлетівському «бути чи не бути» людини і світу.

Розгляд освіти в контексті філософії дозволив академіку, президенту Національної академії педагогічних наук України Василю Кременю розкрити динаміку навчальних процесів, які вийшли за межі ідентичностей минулої епохи — гендерних, релігійних, соціальних, професійних, вікових, і сформулювати концепцію національної освіти, з урахуванням кращих досягнень і моделей європейського досвіду. Це третій храм, побудований Василем Кременем.

Розуміння змісту національної освіти визначається знаннями, якими повинні оволодівати школярі, студенти, всі, хто вчиться. Виходячи з цього, Василь Григорович із позицій сучасних підходів розробляє й видає десятки підручників із філософії, педагогіки, філософії освіти. Під його редакцією виходять навчальні посібники, енциклопедії, десятки монографічних досліджень, зокрема з таких актуальних проблем, як інновація, еліта, творчість, сучасне мислення в педагогіці тощо. До цього потрібно додати монографії, видані в країнах Єврозосу, сотні статей у наукових часописах. Регулярні виступи в засобах масової інформації, на радіо та телебаченні заслужено зробили його одним із найвідоміших і найпопулярніших особистостей в Україні.

Його життя — не ординарне пасивне очікування благ від суспільства чи держави. Він — творець цього життя, шлях якого сповнений боротьбою, напруженням та інтелектуальною сміливістю. І не життя власного, а життя українського. Якби б не були спокуси для кар'єри та матеріального блага, запропоновані Василю Григоровичу, він завжди ставив на перше місце Україну, в якій народився, на добробут і велич її духовної культури працював, творив, діяв. Для нього, як і для кращих представників української інтелігенції, найвищими цінностями були не посади й матеріальні переваги, а цінність Батьківщини, яка містила в собі все — дух, свободу, душу національної культури, силу рідної землі, моральні настанови матері. Те, без чого життя втрачає сенс.

Відчування серцем краси своєї Вітчизни, кращої якої немає, є насагою Василя Григоровича в плідній діяльності та повсякденній праці на її благо, на піднесення її авторитету на міжнародній арені. Розуміння даного завдання концептуалізувалося у низці фундаментальних наукових робіт. Серед них — «Україна: проблеми «Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум», яка увійшла в золотий фонд вітчизняного осмислення історії та перспектив України в процесі подальшого поступу по шляху цивілізаційного прогресу.

Ти — це те, що ти зробив. Усім відомо, що в житті потрібно побудувати дім, виростити дерево й народити дитину. Академік Василь Кремень повністю реалізував цю настанову — побудував університет, який став домом для багатьох поколінь студентів, виростив покоління освітян, створив або породив кілька плідних наукових ідей у сфері освіти та гуманістики. Славний результат, яким можна пишатися!

З ювілеєм, шановний Василю Григоровичу! Ви справжній, достойний син своєї Батьківщини — України! ■

ДАТИ

Як постарішати на 250 років

Після перейменування Дніпру пророкують ще одну доленосу подію

Богородицька фортеця.

Сергій ДОВГАЛЬ

Зовсім не так, як заблагося Ватченку

Після того як не так давно Дніпропетровськ було перейменовано на просте і банальне та ще й на іранський лад (так називається річка цією іноземною мовою) Дніпро, тут усе більше розгоряються пристрасті стосовно визначення справжнього віку міста. Власне, вони й до цього то збурювалися, то згасали. Проте міська влада, незважаючи на всі зміни у нашій свідомості, продовжувала оперувати датою заснування обласного центру — 1776 роком. Точкою відліку історії міста вона стала стараннями тодішнього керманіча Дніпропетровщини Олексія Ватченка. Саме йому в 1976 році заблагося якоесь гучно ювілею. От поспіхом і придумали ... Немовби Дніпропетровськ (Катеринослав) було засновано у 1776 році царицею Катериною II. Заглиблюватися ж в історичні подробиці і, тим паче, на цю тему дискутувати, тоді ніхто не ризикував. Раз начальство сказало, то так воно і є.

Отож у 1976 році так зване 200-річчя міста на Дніпрі відзначали з характерним для тих часів розмахом — всенародними гуляннями, концертами і введенням нових знакових об'єктів, з яких чи не найвагомим став театр опери і балету.

Коли ж наприкінці 80-х заговорили про незалежність країни, що позначилося і дискусіями на історичну тему, то швидко з'ясувалося відсутність у тодішньої влади хоча б якоїсь більш-менш прийнятної наукової аргументації дати заснування міста. А вже населений пункт на Дніпрі, як виявилось, почав існувати як поселення значно раніше. Принаймні на території нинішнього обласного центру таких поселень із давнішою історією було не одне, як от Новий Кодак, Половиця, Лоц-Кам'янка, Мануйлівка, Огринь і т. д. Усі вони мали українські характер і душу. А от цариця Катерина II, як виявилось, до заснування міста — ні сіло ні пало, адже у 1776 році стараннями її фаворита Потьомкіна почали засновувати всього-на-всього Катеринослав Кільченський, розташований за територією нинішнього обласного центру. Навіть за царату 100-річчя міста відзначали зовсім не в 1876 році, а значно пізніше.

Проте дніпропетровську владу настільки очевидна відсутність наукової аргументації ніскільки не засмучувала, і під час кожного щорічного святкування Дня міста хоч і не гучно і помпезно, але

неодмінно згадувалася фальшива дата заснування обласного центру. Не в останню чергу і тому, що навзаєм чітко визначеної іншої не пропонувалося. Чи не найбільше науковці-історики наполягали на 1635 році, коли поляками було засновано фортецю Кодак, але на сьогодні ця територія розташована за межами міста, хоч і зовсім із ним поруч. Дати ж заснування вищезгаданих історичних поселень визначити практично неможливо.

Місто постало з ... товарної пломби?

Тільки віднедавна у Дніпрі стали заявляти про, так би мовити, конкретний орієнтир. А вже дату заснування міста називають цілком конкретну — 1524 рік. Звідки ж вона взялася?

Як розповідає директор Інституту історії Дніпра Олег Репан, до цього спонукають дані розкопок, які почали вестися на лівому березі міста тільки з початку 2000 років. «Накопати» за цей досить незначний проміжок час удалося немало. І найголовніше — розкопки підтвердили незаперечні докази того, що у XVII—XVIII століттях тут існувало поселення Самар. А перевіз у цій місцині діяв значно раніше — ще з кінця XIV століття. Така версія підтверджується знайденими монетами 1509, 1547, 1580-90 років і товарними пломбами 1524, 1525 рр. Саме останні вказують на конкретну дату відліку історії обласного центру. Адже товарна пломба, на відміну від монет, «прив'язана» до того часу, коли її було використано.

— Так, пломбу було виявлено в 2001 році під час планових досліджень співробітником науково-дослідної лабораторії «Археологія та історія Придніпров'я» Дніпропетровського Національного університету ім. О. Гончара Володимиром Шалобудовим. Якби така пломба була єдиною, це справді могло бути поставлено під сумнів. Однак у 2009 році під час стаціонарних археологічних досліджень була знайдена пломба ідентичного походження, тільки датована роком пізніше — 1525-м. Такими пломбами запаковували товари (наприклад, довгий сувій сукна) для забезпечення їх якості, — розповідає Олег Репан.

Ще наявність таких пломб у Старій Самарі підтверджує міжнародний характер торгівлі.

Більше того, вчені, які взяли участь в обласній історико-краєзнавчій конференції у Дніпрі, підписали колективну резолюцію про передатування міста саме на користь 1524 року.

Хоч як би там було, вже у 2007 році науковці І. Ф. Ковальова, В. М. Шалобудов, В. О. Векленко видали «Каталог старожитностей доби пізнього середньовіччя містечка Самар та Богородицької фортеці», до якого включили опис 2200 знахідок на території Богородицької фортеці. Описані в каталозі та пізніші знахідки печаток, торговельних пломб, натільних хрестів, гудзиків від одягу, посуду та інших побутових речей, холодної та вогнепальної зброї, прикрас, монет XIV—XVIII ст. тощо засвідчили давність поселення на околицях Богородицької фортеці. Дослідники на підставі численних знахідок, які не викликають жодних сумнівів, вказують, що містечко Самар було одним із найкращих поселень козацької доби на Подніпров'ї.

Альтернативний 1688 рік

Опоненти такого підходу насамперед наголошують на тому, що єдиничні знахідки для встановлення дати недостатньо. Необхідні ще й письмові згадки. Але таких на цій території немає до 1688 року, коли тутеман Іван Мазепа заснував свій Богородицьку фортецю. А до цього є хіба що згадка про грамоту Стефана Баторія, яку не всі вчені вважають достовірною.

Отож саме 1688 рік є доволі вагомою альтернативою 1524-му як можливій новій даті заснування нинішнього Дніпра. Тоді до містечка Самар вирушили козацькі полки з Гетьманщини відразу після того, як з'явилось достатньо трави для випасання коней і волів. Про це, зокрема, пише відомий історик Микола Костомаров у монографії «Мазепа»: «З ранньої весни 1688-го взялися за будівництво містечок згідно зі статтею договору, затвердженого на виборчій раді. Найважливіше з цих містечок на березі Самари було розпочате у березні, а закінчене до серпня того ж року».

Отож Костомаров на підставі історичних джерел стверджує, що царський уряд планував здійснити будівництво руками українських селян і міщан із найближчих полків Гетьманщини, але гетьман Мазепа врахував, що не можна цих людей відривати від літніх польових робіт, а тому набрав козаків із шести полків. І такою роботою були зайняті до двадцяти тисяч рук.

Указом Петра I у 1711 році Богородицьку фортецю було зруйновано. Російсько-турецька війна 1735—1739 років стала періодом її відродження. Проте після захоплення Росією Криму у 1768 році й остаточного підкорення нею Північного Причорномор'я остаточно відпала потреба в існуванні фортеці.

Розбудова губерньського міста зосередилася на правому березі Дніпра, що визначило долю Богородицької (Новобогородицької) фортеці хіба що стати частиною нашої історії. Але все йде до того, що не так сталося, як гадалися... Прагнення відродити цю історію у Дніпрі стає все наполегливішим. Уже навіть заговорили про ідею створення на місці Новобогородицької фортеці і поселення Стара Самар культурно-етнографічного парку. Але, попри все, найважливішим фактором має стати саме передатування заснування Дніпра... ■

■ РЕТРОСПЕКТИВА

Як вареник у маслі

Саме так живуть наші «спецпенсіонери»

Валерій МИРОНЕНКО
Миколаїв

Вельмишановна «Україно молода»! Звертаюсь до вас за поясненням (можливо, ще комусь також буде цікаво), що означає поняття «спецпенсіонери», які за особливі заслуги перед країною купаються у маслі і розкошах? Хто ці особи та за які заслуги особисто кожен має такий статус?

Довели країну до того, що державний борг України становить уже близько 20 мільярдів доларів, а ці «заслужені» тільки й просять у МВФ «дайте, не минайте» ще мільярд, а за ці борги будуть розраховуватися наші праправнуки — самі ж «заслужені» будуть відпочивати у власних розкішних хатинках за межами України.

Із цього приводу я пригадав свою бабусю по батьковій лінії, яка була знайома з імператором Росії Миколою Олександровичем Романовим. Одного разу я її попросив розповісти про те життя, коли імперію очолював Микола II. Вона довго дивилася на мене і сказала, що тоді життя було зовсім не таким, як його показували червоні комісари. Причому вона наголосила, щоб ця розмова залишилась між нами, оскільки їй було вже за 90 років, а я міг би постраждати. На моє запитання, мовляв, якщо тоді життя було краще, то чому влада не захистила ні себе, ні країну, вона відповіла, що тоді була справжня демократія. Про владу, яка існує зараз, щоб було зрозуміліше, розповім на прикладі, сказала вона. Ти бачив, як готують вареники? Їх насипають у миску, поливають вершковим маслом і починають перемішувати, хто як уміє. Ось коли починають їх підкидати, то вареники — один зверху, один знизу, другий скраю — і весь час вони міняються місцями, але всі купаються в маслі. І рідко коли який вареник вискочить із миски на підлогу, де його із задоволенням з'їсть котик. На мою думку, це дійсно про сьогоднішню нашу владу: із Верховної Ради — в Кабінет Міністрів та по всяких обласних, районних радах та відомствах до наступних виборів, щоб потім знову повернутися на найвищій щабель управління і так далі. І рідко кого випруть із «миски».

Колись Гейдріх* у гітлерівській Німеччині був звинувачений, що він єврей. На це доніс пекар, який послався на те, що на пар'ятнику померлій матері Гейдріха був напис «Сара Гейдріх». Після перевірки цієї заяви на могилі матері обергрупенфюрера стояв той самий постамент, але на ньому вже був інший напис «С. Гейдріх». Звісно, пекаря було страчено за «брехню», але сам Гейдріх перед стратою невдахи пояснив йому, що в кого влада — в того гроші, у кого гроші — в того й влада, а нація до цього немає жодного стосунку, шкода, що той цього не зрозумів. Щось схоже відбувається і в нашій владі.

Звичайно, в Україні є громадяни з особливими заслугами, але це тільки ті, хто сьогодні захищає на сході цілісність країни, хто недоторканність кордонів Вітчизни ставить вище за власне життя. Правда, є й ті, хто за «особисті заслуги» підвів собі закон про їх забезпечення. Це ті особи, які протирають штани у затишних кабінетах із кондиціонерами, секретарками, помічниками, шофером, який доправляє їх на роботу, а коли вони виконують свої «важкі» обов'язки, цим транспортом розвозять членів сім'ї по магазинах. У кожній країні є особи з особливими заслугами, за які вони отримують ордени, медалі різної ваги — залежно від заслуг. В Україні це — діапазон від Героя України до грамоти. Хто й коли ухвалював ці закони? І відмінити їх практично неможливо, тоді як пенсійне забезпечення трудівника, який усе життя пропрацював на наповнення держбюджету, не відсудити у жодному суді, бо це непосильний тягар — судові витрати не кожному по кишені. А збереш цю суму — то й залишишся без шматка хліба. От і доживай так, як тобі приписали ті, що мають «особливі» заслуги.

Про яку українську демократію сьогодні можна говорити, коли дійсно українського Президента Віктора Ющенка «з'їли» ті, хто сьогодні засідає у Верховній Раді. Сьогодні одна надія на голову Радикальної партії Олега Ляшка, який у наш час є українцем номер один. ■

*Рейнгард Трістан Ойген Гейдріх — державний і політичний діяч нацистської Німеччини, начальник Головного управління імперської безпеки (1939-1942), заступник імперського протектора Богемії і Моравії (1941-1942). Обергрупенфюрер СС і генерал поліції (1941).

■ ОЦІНКИ

Ніколи не станемо братами

Хто і за що воює з Україною на Донбасі

Степан ТРОХИМЧУК,
професор, голова Львівського
обласного відділення
Всеукраїнського об'єднання ветеранів

Підла і неспровокована агресія путінської Росії проти України не тільки стала загрозою нашій незалежності, а й різко загострила військово-політичну обстановку у світі, наблизила його до можливості виникнення Третьої світової війни. Проти України воює велика ядерна держава Росія, її армія та спецслужби, політикум, інформаційні служби, економіка і навіть культура, тобто все, що є в розпорядженні диктатора Путіна. Основна мета цієї війни — позбавити українців державності, підпорядкувати їх стратегічним цілям Москви.

Розпочали цю безчесну війну «зелені чоловічки», спецзагони ФСБ і ГРУ, які для підмоги мобілізували собі місцевих колаборантів із «регіоналів» та комуністів. Захопивши приміщення органів влади, міліції та СБУ, вони встановили контроль над окремими містами та поставили до влади в них своїх маріонеток із числа зрадників. Коли ж українська влада оговталася і почала рішуче придушувати сепаратистів, В. Путін увів спецназ регулярних військ. Цим він порушив не тільки угоди з Україною, міжнародне право, а й людську мораль.

На Донбасі проти українців та держави Україна воюють російські військові різних національностей, а не лише етнічні росіяни. Це і чеченці, і калмики, буряти, якути, вепси, казанські татари, донські, кубанські та уральські козаки. Вони становлять кістяк двох військових корпусів на окупованому Донбасі, яким керує

Генеральний штаб РФ. Понад 70% цього воїнства — громадяни Російської Федерації. Місцеві ж мешканці, донеччани, в цих збройних формуваннях — це еліта «руського міра»: злочинці, насильники, наркомани. Можливо, серед них і є шахтарі та металурги, але це рідкість.

Крім військових і силовиків, на Донбасі орудують російські міліцейські чини, зв'язківці, фінансисти, бізнесмени, журналісти, артисти, співаки, письменники, не говорячи про любителів легкої наживи. Останні привласнюють собі державне, комунальне і приватне майно, крадуть і вивозять у рідну Рашу все, що приліпає до їхніх волохатих злочинських рук.

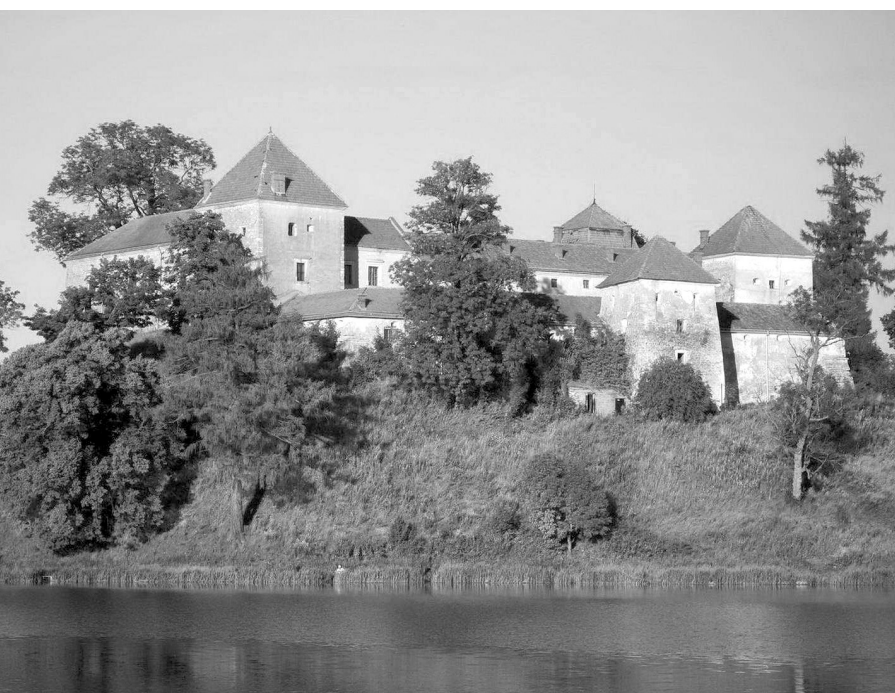
Для ведення тотальної гібридної війни проти України задіяні всі органи державної влади Росії, її президент, парламент, уряд, місцеві органи влади, громадські організації. Але найпідлішу роботу виконують засоби масової інформації, зокрема телебачення, радіо, преса, соціальні мережі інтернету. Путінський зомбоящик став наймогутнішим засобом підступної війни і брехливої пропаганди не тільки мешканців Донбасу, а й Росії, України й усього світу.

Що ж є основною стратегічною метою підлої агресії путінської Росії проти України? Не тільки не допустити Україну в Європу, її вступу в ЄС і НАТО, а й не дати розвинутися українській демократії як антиподу російському феодалному авторитаризму. Першочергове її завдання — знищити Україну як незалежну державу, ліквідувати українців як окрему європейську націю, зробивши їх частиною «руського міра». Недаремно ж так ненавидить Путін Україну та українців, називаючи

нашу країну недодержавою, а українців — росіянами, зіпсованими поляками та австрійцями. Ненависть до українців путінська пропаганда розпалює і вдень, і вночі. Спотворює нашу історію, забороняє мову, культуру, символіку українців, робить із них ненависних ворогів російської нації і держави. Згідно з опитуваннями, українців, грузинів та американців росіяни тепер вважають найбільшими своїми ворогами, а підтримують цю думку понад 60% опитаних.

«Ніколи ми не станемо братами, ні по Родині, ні по матері...» Ці слова з вірша молодої поетеси Анастасії Дмитрук стають пророчими. Підла і підступна агресія путінської Росії настільки розсварила наші народи, стільки горя і нещастя принесла мільйонам українців і росіян, що для того, аби щось виправити у майбутньому, потрібні будуть десятиліття. Лінія неповернення вже позаду. Всі мости спалено. У нас же залишається єдиний можливий шлях: об'єднати всі національні зусилля, зібравши в кулак єдину національну волю, і йти вперто до перемоги.

Вепсу Путіну, тувинцю Шойгу, мордвину Гундяєву важко зрозуміти стремління і потреби російського народу. А українського — тим більше. Їм не потрібна демократична Росія, а тим паче Україна. Їм потрібна безмежна, ніким не контрольована влада над безмовними рабами. Їм потрібно зміцнити економічний і військовий потенціал імперії, насамперед за рахунок приєднання України, щоб знову стати наддержавою і загрозою людській цивілізації. А тому ми не маємо права здаватися, мусимо вистояти і перемогти, бо на нас із надією дивиться все людство. ■

У радянські часи всю «заграницю» знімали як не в прибалтійських республіках, так у Львові й області. Так, відомих «Мушкетерів» знімали і в Олеському замку, і в палаці Потоцьких у Львові, а ще — у Свірзькому замку. Саме тут «отруїли» Констанцію (нібито в Бетонському монастирі), а на лузі перед замком гарцювала відважна четвірка хоробрих мушкетерів. На жаль, цей мальовничий куточок омивають потоки туристів, які щороку подорожують Золотою підковою Львівщини. А даремно: на безіменній озері, на такій собі підкові-півострові, розташований милий замок, закладений ще в XV столітті. Поряд — костел, ровесник замку. Любителі подорожей можуть відвідати й інші визначні місця, розташовані зовсім поруч: це і Рогатин (батьківщина всесвітньо відомої Роксолани), й Унівський монастир. Подорожі — це завжди пізнавально й цікаво!

■ ПОЛІТПАРНАС

Бурштин

Олександр ШУГАЙ
Київ

Я не один, я не один,
Таких, як я, багато...
Ми камінь дорогий — бурштин —
Висмокуєм затято.
Чи дорога нам ця земля,
Що від батьків дісталась?
Добра ж їй ждати нізвідкіля,
Хоч стільки настраждалась!
Ми — злидарі, та за момент
Розжитися є змога...
Пасе нас поліцей чи мент,
В той час і допомога.
Прийняв закон же не хотять,
Щоб не жили навзгінці...
Не ми — у Києві сидять
Бурштинові злочинці.
Вилуцують з каміння суть
Панове олігархи.
З кишень із наших їм течуть
В офшори мільярди. ■

«Сам факт такої зустрічі свідчить про те, що в зовнішньополітичному порядку Штатів Україна перебуває на пріоритетних позиціях. У політичному істеблшменті США склалася ситуація, яку можна назвати проукраїнською».

Інна СТЕПАНЧУК

Свій офіційний візит до США Президент України Петро Порошенко розпочав із відвідин меморіалу жертвам Голодомору та зустрічі з українською громадою. Діаспорянам Порошенко подякував за підтримку. «Діаспора робить дуже багато для допомоги Україні, — сказав Президент. — Завдяки зусиллям української громади військові, які отримали поранення в АТО, отримують у США необхідну підтримку і допомогу в лікуванні та реабілітації. Разом з українцями в усьому світі нам вдалось не просто зупинити російську агресію, а не дати здійснитись планам Путіна щодо відновлення російської імперії. За три роки вдалось відродити нову потужну Українську армію, яка набула унікального досвіду».

Проте всі ключові зустрічі українського Президента були заплановані на пізніший час (за Києвом). На момент, коли вертався номер, не було відомо, чи відбудеться зустріч Порошенко—Трампа тет-а-тет. Напередодні йшлося про те, що президент зустріне у присутності віце-президента Майка Пенса та радника з національної безпеки Сполучених Штатів Герберта Макмастера. «Дуже важливо, що моя зустріч як українського Президента в Білому домі буде раніше, ніж зустріч Путіна», — не приховував Петро Порошенко можливості донести до

американської влади правду про ситуацію в Україні раніше, ніж викладе своє бачення очільник Кремля.

Як відомо, ключовою темою переговорів має стати врегулювання конфлікту на Донбасі. А відтак, імовірно, говоритимуть про перспективи надання летальної зброї та виділення фінансової допомоги Україні. Імовірно, буде запропоновано зміну формату переговорів, адже Мінськ практично вичерпав себе. «Зараз українська сторона, на мою думку, не може запропонувати чогось принципово нового в темі подолання конфлікту на Донбасі, — сказав у коментарі українській службі ВВС Олексій Мельник, співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова. — Але зміна формату переговорів замість Мінська, яку допускають зокрема і у США, була б бажана. Але в цій темі має йти не лише про входження нових учасників, наприклад США, до групи переговорників. Ключовим за умови нового формату має стати зміна статусу Росії. Зараз мінський формат — це, фактично, шлях врегулювання кризи як внутрішнього українського конфлікту. Якщо уявити неможливе і Росія отримує статус однієї зі сторін конфлікту, це би була ефективна зміна формату. Але наразі я не бачу, як це можна реалізувати, зважаючи на позицію Росії».

ВІЗИТИ

Надія на Вашингтон

Порошенко в США: перспективи отримання фінансової допомоги, летальної зброї та зміни мінського формату

Петро Порошенко біля меморіалу жертвам Голодомору у Вашингтоні.

І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ...

«Європейські правила життя»

Що підлітки хочуть запозичити в ЄС для України

Після 11 червня більше українців можуть на власні очі побачити, як живуть громадяни Європейського Союзу. Люди старшого покоління традиційно порівнюють розміри пенсій і рівність дохідів, але підлітки й молодь звертають увагу на зовсім інші речі. У травні-2017, саме в час остаточного надання Україні «безвізу», делегація з понад 200 українських підлітків відвідала сім країн Європи з культурною місією. Всі ці діти — студенти Української академії лідерства, некомерційної програми неформального навчання для молоді. Вчорашні школярі, які 10 місяців навчалися за спеціальною програмою, презентували Україну мешканцям країн ЄС і Швейцарії, особисто контактуючи з ними. У процесі студенти — а це молоді люди у віці 16-18 років — також вивчали інституції країн ЄС, їх досвід державотворення, роботу громадських організацій, університетів. Досліджували громадський простір і правила спільного життя у містах, країнах, суспільстві. Найактивніші з них поділилися із «Українською правдою. Життя» тим, що вони б хотіли перенести з ЄС в Україну.

«Турбота про майбутнє покоління та раціональне ставлення до грошей»
Максим Золочевський, 18 років, УАЛ Харків:

— Я переконаний, що справжній європеєць, з його цінностями й переконаннями чудово розуміє: коли він помре, Земля не перестане існувати. Адже на ній ще будуть жити його нащадки й нащадки його нащадків. Саме тому він розуміє: якщо кожен день викидати півтонни CO₂ в атмосферу, а сміттєпереробні та двоциклічні (з повторного використання матеріалів) заводи його країни не працюватимуть, то криза чекатиме вже не на нього, а на його дітей чи онуків. Інший бік справи — меркантильний. Капіталістичний підхід до економії грошей у розвинених західних країнах виховується дещо більше, ніж на просторах колишнього СРСР. Європеєць розуміє,

що сонячний колектор окупується за кілька років, а відключення від загальної системи опалення зекономить йому купу грошей.

А якщо будеш крутити педалі кожен ранок, добиратися на роботу велосипедом, то зекономиш не тільки 12 євро в день на проїзд, а й купу грошей на лікарів.

«Любов до велосипедів та відповідальність у щоденному виборі»
Мар'яна Уланова, 20 років, УАЛ Львів:

— Свобода за собою несе відповідальність: не лише за свої дії, а й за свій побут, за середовище навколо тебе. Для мене надзвичайним прикладом свободи вибору й відповідальності за майбутнє є те, як жителі Нідерландів екологічно використовують свій простір. Їх основним транспортним засобом є велосипед. Спілкуючись з однією

жінкою в Амстердамі, я запитала, чому в них так багато роверів і відносно мало авто. Я очікувала почути у відповідь про економію, зручність чи швидкість пересування по місту. Натомість почула про те, що, сідаючи на велосипед сьогодні, вона забезпечує собі чисте повітря не тільки на завтра, а й на декілька десятків років. Тобто, сідаючи на ровер, ця людина починає з «Чому велосипед?» — не тому що це економія, а велосипед — тому що це екологічно.

Зараз Нідерланди — мабуть, найзручніша країна у Європі для велосипедистів. Так було завжди: їхня боротьба за зручне використання й пересування велосипедом тривала протягом десятків років. Проте зараз мешканці країни мають власну свободу, а до того ж відчують відповідальність за своє майбутнє і майбутнє своїх нащадків.

«Відмінності вищої освіти та повага до авторських прав»
Анастасія Блажко, 18 років, УАЛ Миколаїв:

— Для мене вища освіта — це перш за все можливість навчитися критично мислити, дивитись на світ ширше та розуміти те, що приховане від звичного погляду. Ще не так давно здобуття вищої освіти було величезним привілеєм та честю. Західні університети не втратили цього сприйняття, але у нас, в Україні, чомусь так і залишилось формальне бачення вищої освіти.

Я досі не можу забути енергійного сивого чоловіка з молодими блискучими очима. Марк Фервенне — у минулому ректор Левенського католицького університету, видатний бельгійський теолог. Він зустрів нас з звуками Гімну України з дзвонів університетського костелу, теплою кавою та, що найцінніше, готовністю поділитись досвідом Ле-

венського університету.

Зараз через всесвітню мережу в людей є доступ до будь-якої інформації у світі. І, здавалося б, користуйся нею на повну: читай, досліджуй, аналізуй. Тільки не копіюй, бо в скопійованій інформації немає твоїх думок, немає твоєї роботи. В університеті Левена нульова толерантність до плагіату. Якщо у твоїй роботі знайшли повторення — ти порушив цінності університету і маєш його залишити. Все просто.

Хочеться вірити, що у майбутньому і наші українські університети наблизяться до рівня Левенського, коли вони стануть місцем виховання вільнодумних людей, які здатні змінити наш світ на краще.

«Наполегливість та особиста ініціатива у прагненні змін»
Тигран Согоян, 18 років, УАЛ Київ:

— У Німеччині я

познайомився з людиною, котра є консультантом України та Білорусі з питань «зеленої енергетики» — Робертом Шперфельдом. Він розповів історію того, як німці у 2000-ні роки реалізували ідею з сортування сміття, та про ті виклики, з якими вони зіштовхувались. Пан Шперфельд дав нам зрозуміти, що на великі зміни потрібен час та терпіння. До 2025 року Німеччина планує позбутися атомної енергетики і перейти на альтернативні джерела енергії. Вірю, що рано чи пізно в Україні буде таке саме ставлення до природи.

До цього я займався науковою роботою, у якій аналізував метеодані за декілька років та географічні особливості місцевості, щоб знайти ті місця в Україні, де можна розвивати повітряну енергетику. Сподіваюсь, що колись я матиму можливість зробити так, щоб там стояли повітряні станції.

Я зрозумів, що в Німеччині за внесення змін у спільний простір відповідає більше уряд, а в нашій країні — активісти. Але, як на мене, це добре, адже дає зрозуміти, що будь-які зміни починаються з простого бажання змінити щось. Насамперед, завдяки цим вчинкам ми змінюємо власну ментальність та розширюємо світогляд. ■

ЕКОЛОГІЯ

Разом забруднювали, разом чиститимуть

Хмельницька та Житомирська області об'єднали зусилля для очищення річок Случ і Хомора

Оксана СИДОРЕНКО

У Полонному, що на Хмельниччині, спільне засідання Хмельницької та Житомирської регіональних комісій із питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій зібрало понад сотню людей цих сусідніх областей. Усі — стурбовані станом забруднення річок Случ і Хомора. Проблему обговорювали разом із заступником міністра екології та природних ресурсів, головою Державної екологічної інспекції, заступником голови Держагентства водних ресурсів, заступником Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Виявилось, аксіома «стукайте і вам відкриють» таки спрацює: усі вони терміново зібралися після зустрічі міністра екології та природних ресурсів Остапа Семерака із жителями Хмельницької та Житомирської областей, щоб такі припинити ганебну екологічну поведінку місцевих підприємств-забруднювачів. Спеціально створена комісія оглянула стан очисних споруд ТОВ «Понінківська картонно-паперова фабрика». За словами голови Держекоінспекції Ігоря Яковлева, наразі їх стан не відповідає вимогам експлуатації, загроза аварійних скидів у воду залишається досить високою. «Держекоінспекція здійснюватиме кризовий моніторинг стану річки Хомора. На ній працює 18 постів, які відбирають воду. Разом із Держекоінспекцією контролюватимуть ситуацію і громадські екоінспектори та місцеві активісти. Мінприроди триматиме з ними постійний зв'язок», — пообіцяв Яковлев.

Під час наради прийняли рішення про спільне виділення коштів: Хмельницька та Житомирська ради дадуть їх на виготовлення проекту розчищення та проведення очисних робіт на руслах річок Случ і Хомора.

Із представниками ТОВ «Понінківська картонно-паперова фабрика», яка є найбільшим підприємством-забруднювачем, домовилися, що ті своїм обладнанням очистять річку. Роботи з очищення запланували почати після того, як терміново підготовлений проект пройде екологічну експертизу. За останній рік Держекоінспекція провела вже шість перевірок цього підприємства. Результати показали: державі завдано збитків у кілька десятків тисяч гривень. Держекоінспекція перевірить і підприємства, які здійснюють скиди в річку Хомора вище по руслу.

Міністр екології та природних ресурсів Остап Семерак вважає, що децентралізація передбачає вирішення і попередження екологічних проблем саме на місцях, тому й кошти від екоподатку мають бути спрямовані за призначенням: «Україні потрібен новий жорсткий природоохоронний контроль та відповідні штрафи. Тільки тоді власники підприємств-забруднювачів боятимуться навіть подумати, а не те, що перевищити допустиму норму скидів. І він обов'язково в Україні спрацює. Окремо наголошу: місцева влада має кошти на упередження екологічних проблем. По всій Україні ці кошти використовуються неефективно. Ми це змінимо. Влада має працювати на місцях, а не чекати, коли люди пойдуть у Київ шукати правди», — сказав він, коментуючи результати наради на Хмельниччині. ■

КОРИННЯ

Попити води, пірнути в час

Закарпатські села відновлюють традиції оздоровчого й історико-мистецького туризму

Людмила ЧЕРВАТЮК, координатор проекту «Артвизитівка України»

Перша згадка про полянське родовище мінеральних вод в угорських королівських грамотах зафіксована 1463 року. А ще через три з половиною сотні років у цих місцях почали відкривати водолікарні. З 1842 по 1911 рік «Поляна квасова» щорічно відзначалась на міжнародних конкурсах як одна з найкращих мінеральних вод у Центральній Європі. Величезний попит на європейському ринку мала і «Лужанська», теж удостоєна багатьох дипломів та відзнак. Усі ми й досі запитуємо в магазинах та аптеках смачну і корисну «Шаянську»... Води Свалявського та Хустського районів унікальні за своїм складом та лікувальними властивостями (в народі їх назвали «святими крилицями»), свого часу об'єднували на закарпатських курортах усю еліту Європи, яка тут не лише оздоровлювалася, а й заодно вирішувала чимало тогочасних міжнародних проблем. Останніми роками як самі закарпатці, так і приїжджі інвестори потроху відновлюють цю традицію, зводячи в місцевих селах нові приватні курорти та відновлюючи дещо підтоптані державні й комунальні. Повертаються до життя не тільки занедбані будівлі, а й сиві легенди та призабуті історичні персонажі.

Саме в цьому легендарному місці з безліччю красот, «там, де гори, полонини, де стрімкі потоки-ріки», біля джерел живої закарпатської води, проходить черговий загальноукраїнський пленер «Сонячний». Певно, назва таки допомогла нам домовитися з погодою. Доц надгогнав нас тільки на екскурсії у Велятині, де ми з цікавістю познайомились і з приватною еко-садибою «Пинтьова оселя», і з оновленими оздоровчими комплексами «Теплі води», «Трембіта», «Лісова казка». Там дізналися про легендарні стежки Пинті Велета, з ім'ям якого пов'язують походження географічних назв у Хустському районі. Мали можливість побачити ще й роботи учасників міжнародного скульптурного пленеру в Чинадієві на території замку Сент-Міклош, побувати в цікавих санаторіях.

Відрадно, що історичні й природні дари багатонаціонального затишного Закарпаття допомагають підприємливим місцевим мешканцям розвивати цікаві справи. На цих землях селилися і численні варварські племена, і легіони Римської імперії, і слов'яни, й угорські кочові племена. Територія ця входила до складу Великої Моравії, Бі-

Старовинні закарпатські замки дихають історією.

Пам'ятник легендарному велету у Велятині — одна з сучасних цікавинок багатих на таланти місцевих сіл.

лої Хорватії, Київської Русі... Починаючи з XI та завершуючи XIII століттям, Закарпаття поступово ввійшло до новоутвореного Угорського королівства. За часів татаро-монгольської навали, 1241 року, орди хана Батия перейшли Верецький перевал, захопили і за рік встигли зруйнувати Мукачево, Ужгород, Тячів та

багато інших населених пунктів, проте 1242 року вони раптово пішли з цих земель. А вже 1254 року угорський король Бела IV на спустошені монголами землі запросив італійських і німецьких виноградарів і виноробів. Деякий час частина Закарпаття входила до складу Королівства Руського, очолюваного Левом I, одруженого з дочкою Бели IV — Констанцією.

Хоч між Закарпаттям та іншими українськими землями існували державні кордони, зв'язки між ними ніколи не припинялися. 1541 року, коли центральною Угорщиною оволоділи турки, Закарпаття поділили на дві частини. Згодом центральні та східні райони краю увійшли до Османської імперії, а західна частина потрапила під владу Габсбургів. Після розпаду Австро-Угорщини в 1918-1919 роках утворилася низка держав, зокрема й Чехословаччина, якій Сен-Жерменським договором санкціонували передачу Закарпаття під назвою «Підкарпатська Русь». Саме тоді гарантувався автономний статус Закарпаття, територію було розділено на чотирнадцять районів — Берегове, Великий Березний, Виноградів, Іршава, Міжгір'я, Мукачево, Мукачево-село, Перечин, Рахів, Свалява, Тячів, Ужгород, Ужгород-село, Хуст. На сьогодні майже всі ці райони збереглися.

Переживши стрімкі повороти долі, мудрі працьовиті закарпатці завжди цінували природні багатства своєї землі. А сьогодні вони гостинно відкривають збережені історичні споруди і свої оселі для гостей, яким створюють зручні умови для цікавого відпочинку. ■

НОВИНИ ПЛЮС

Своє насіння

У наступному році Миронівський інститут пшениці імені Ремесла планує запустити в роботу власний насіннєвий завод. Про це повідомив президент Національної академії аграрних наук України Ярослав Гадзало. «Відкриємо насіннєвий завод і лабораторію для біотехнологій для проведення прискореної селекції генетичним методом. Адже генетичні можливості пшениці Миронівського інституту є одними з найкращих, і їх необхідно використовувати», — зазначив президент НААН. На сьогодні в Державному реєстрі сортів рослин перебуває 83 сорти зернових, а на держвипробування передано ще 39 сортів селекції Миронівського інституту. Також в інституті працюють над удосконаленням технологій вирощування пшениці. Зокрема, минулого року було створено лабораторію агротехнологій, у якій досліджують різні прийоми та методи вирощування зернобобових культур.

Ячмінь для Китаю

У Хмельницькій області обстежують посіви ячменю, призначеного на експорт до Китаю. Моніторинг здійснюють китайські експерти в рамках «Про-

токолу фітосанітарних та інспекційних вимог щодо експорту ячменю з України до Китаю між Міністерством аграрної політики та продовольства України та Генеральною адміністрацією нагляду за якістю, інспекції та карантину Китайської Народної Республіки». Ячмінь, що постачатиметься, повинен відповідати вимогам, встановленим законами, підзаконними актами про імпорт, та національним стандартам Китаю. Підприємства, які експортують ячмінь, мають здійснювати процедури доочищення та просіювання зерна до початку зберігання і транспортування ячменю. Тому паралельно з обстеженням посівів проводиться обстеження місць зберігання та очистки зерна. Станом на 19 червня заявку про намір експорту зерна до Китаю та на обстеження посівів ячменю подало поки що лише одне українське підприємство. Обстеження проводитимуть на тридцяти полях у Білогірському, Ізяславському, Полонському, Теофіпольському, Славутському та Шепетівському районах. Також підприємство подало заявку на обстеження дванадцяти складів агропромислової компанії-елеватора. Результати обстеження оприлюднять після завершення роботи експертів.

Хто хоче премію?

Оголошено конкурс на здобуття щорічної Премії Кабінету Міністрів України, яка присуджується до Дня науки за особливі досягнення у розробці та впровадженні інноваційних технологій у виробництво та виведення на ринок української інноваційної продукції. Це друга за значенням премія після Державної премії України у галузі науки і техніки. Щоб взяти участь у конкурсі, заявники (підприємства, установи та організації) до 1 серпня подають клопотання про присудження Премії міністерствам чи іншим центральним органам виконавчої влади, Національній академії наук, Національній академії медичних наук, Національній академії аграрних наук.

Ці установи відбирають не більше п'яти робіт на здобуття премії і подають відповідні матеріали до 1 жовтня в Міністерство освіти та науки. З умовами проведення конкурсу та вимогами до оформлення документів можна ознайомитися на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України (www.mon.gov.ua) у розділі «Головна», «Діяльність», «Наука», «Премія Кабінету Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій», підрозділі «Нормативні акти». ■

Лариса САЛІМОНОВИЧ
Харків—Чернігів—Харків

Щоб врятувати людство від спеки, яка, на думку вчених, невідворотно прогресує у рамках загально визнаного глобального потепління, світова спільнота щороку витрачає мільярди доларів. Але, схоже, ті гроші вилетіли через індустріальні труби (головну концептуальну причину цього лиха) абсолютно даремно. Як повідомили днями теоретики одразу більш ніж 20 титулованих наукових організацій світу, людству загрожує не температурне пекло, а навпаки — холод і голод. Почнуться ці дві біди, на їхню думку, вже цього року й триватимуть три десятиліття. Різкий поворот на всі 360 градусів у кліматичних прогнозах укротре викликав підозру, що науковці й понині не мають чіткого уявлення про будову вселенського простору. А запропоновані ними концепції — не більше ніж теоретичні роздуми на задану тему. Аби розставити всі крапки над «і», «УМ» вкотре звернулася за роз'ясненням до вітчизняного астрофізика Анатолія Іванова. У своїх роботах він уже давно описує всі закономірності, що відбуваються у Всесвіті, пояснюючи найпроблемніші, з точки зору сучасної науки, явища. Обіцяний крижаний апокаліпсис теж не став винятком.

«Усе змішалось в домі Облонських»

■ Анатолію Григоровичу, ви вже багато років стверджуєте, що глобальне потепління — незворотне. Проте спричинене воно не стільки забрудненням навколишнього простору (на цьому наполягають наукові теоретики світу), скільки закономірними процесами, які відбуваються на Сонці в рамках життєдіяльності його «серцевинної» нейтронної зірки. І хоча між вашою й офіційною теорією існують великі розбіжності, їх об'єднують, принаймні, видимі ознаки температурних факторів. Але остання заява нинішнє бачення цих явищ перевернула, без перебільшення, з ніг на голову. У простому прикладному сенсі тепер нам потрібно запасатися не кондиціонерами новітнього покоління, а потужними обігрівачами. То ж до чого доцільніше готуватися людству?

— Ви правильно згадали про нейтронну зірку діаметром 26,8 км, яка розміщена в центрі Сонця. Саме вона визначає поведінку нашого світила, і це дає можливість точно передбачати все, що буде з Сонячною системою і безпосередньо із Землею в майбутньому.

■ І що ж буде? Як сумістити факт підвищення середньої температури зі снігом влітку, до якого ми теж потроху вже звикаємо? Можливо, у гіпотетичному Льодовиковому періоді дійсно є певний сенс?

— А ви помітили, що у згаданій заяві науковців немає інформації про те, що рівень глобальної температури почав знижуватися, а льодовики перестали танути? Вони наводять приклади похолодання в окремих регіонах Землі, на суші й на морі, але нічого не повідомляють про підвищення температури в інших частинах планети. Втім рівень глобальної температури — це визначальний показник кліматичних процесів.

У своїх наукових статтях про глобальне потепління я неодноразово писав, що надалі буде підвищуватися турбулентність в атмосфері Землі, яка супроводжуватиметься стихійними лихами і нестійкістю погодних умов. Через десятки років на літаках літати стане небезпечно. І навіть серед спекотного літа раптом відчутно може похолодати.

■ Тобто, говорячи мовою класика, «Все змішалось у домі Облонських»? Про стабільний світ у рамках звичних зими і літа можна потроху забувати?

— Так. Це прямий наслідок процесу формування Сонцем твердої темної кори, що властивий усім без винятку зіркам. Уникнути цієї закономірності

ми не можемо. Зі стовідсотковою упевненістю можна сказати: кількість і площа темних плям буде весь час збільшуватися. Коли ми спостерігаємо за затемненням Сонця (навіть частковим), то відчуваємо, що стає прохолодніше. А в майбутньому темні плями на Сонці будуть займати спочатку половину, а надалі і всю його поверхню. Тоді на Землі і на всіх планетах земної групи тимчасово може стати трохи прохолодніше. Але всі ці процеси будуть супроводжуватися збільшенням кількості і потужності викидів гарячої речовини з його надр. Хоча температура його поверхні буде поступово знижуватися, глобальна температура буде весь час підвищуватися. Це дуже складний і неоднозначний процес.

Малий Льодовиковий період

■ Але ж періоди тимчасового похолодання траплялися на Землі й раніше. Вчені це пояснюють зниженням сонячної активності, пік якої припадає на 1645—1715 та 1790—1830 роки. То чому ж у рамках певної циклічності такі явища не можуть повторитися знову?

— Я попередній випадок пов'язую з початком охолодження поверхні Сонця після закінчення формування протонової оболонки і появою перших темних плям. Але потужних викидів гарячої матерії з його надр тоді ще не було.

■ Тобто можна припустити, що новий Льодовиковий період не настане?

— Тимчасові похолодання матимуть місце й далі, але того, про що говорять у своєму зверненні вчені з академії наук, не буде. В історії Землі тотального льодовикового періоду взагалі ніколи не було. В той час, коли Європа була вкрита кригою, в Антарктиді росла трава. Таке явище було пов'язане з поворотом земної осі, який стався в результаті падіння на Землю великого космічного тіла. Але різкого зниження глобальної температури не було.

Підземні міста, закриті теплиці і заводи з опріснення морської води

■ В одному з інтерв'ю «УМ» ви говорили про те, що людству необхідно вчитися будувати міжгалактичні кораблі для пошуку нової космічної домівки, аби врятуватися від проблемного Сонця. Але ж навіть якщо такі літальні апарати з'являться, полетіти зможуть не всі. Чи є якісь більш земні способи порятунку від цих глобальних катаклізмів?

— Уже зовсім скоро на Землі буде дуже складно вести сільське господарство звичним спо-

ОЧЕВИДНЕ-НЕЙМОВІРНЕ

Нюанси апокаліпсиса

Відомі наукові організації світу днями «відмінили» глобальне потепління і запевняють, що земній цивілізації загрожує не пекельна, а крижана смерть

Сонце, яке може спалити Землю.

Анатолій Іванов.

собом, оскільки з кожним роком нестабільність погодних умов буде тільки зростати. Посухи і повені наступатимуть, змінюючи одна одну. Нищівні буревії стануть нормою. Саме тому вся промисловість повинна зайнятися будівництвом закритих споруд для вирощування сільськогосподарських культур.

Через два десятиліття погодні умови перешкоджатимуть польотам літаків, оскільки бурі та урагани виникатимуть спонтанно і майже не про-

гнозовано. Зараз часті падіння літаків та вертольотів сприймаються як випадкові явища, але з часом кількість катастроф постійно зростатиме. Людям доведеться або згорнути авіагальуз, або створити літальні апарати з підвищеним рівнем захисту.

■ Сонячні викиди в атмосферу, вочевидь, погіршуватимуть і якість питної води?

— Безумовно. Хлорка, фосфор, сірка та інші шкідливі речовини через кілька десятиліть почнуть потрапляти з атмосфери Землі в усі відкриті водоймища, отруюючи їх. Без додаткової очистки споживати таку воду буде неможливо. Саме тому вже зараз потрібно будувати потужні фільтраційні про-

гнозовано. Зараз часті падіння літаків та вертольотів сприймаються як випадкові явища, але з часом кількість катастроф постійно зростатиме. Людям доведеться або згорнути авіагальуз, або створити літальні апарати з підвищеним рівнем захисту.

■ А що чекає територію України?

— У районах з помірним кліматом, у тому числі й у нашій країні, протриматися відносно безбідно можна буде лише перші 100 років. Але для цього потрібно зводити невисокі будинки (не вище 5-6 поверхів) з герметичними приміщеннями і системами очистки повітря.

■ Просто якась голлівудська фантастика...

— На жаль, ні. Це реальний хід подій, що очікує Землю вже в близькому майбутньому. Тому мені дуже шкода, що вчені, які вивчають проблеми глобального потепління, пов'язують його з впливом парникових газів. Вони фактично марнують час. Такий вплив існує, але він мінімальний. До того ж, вивчаючи цю проблему, науковці теж припускаються помилок. Стабілізація процесів утворення парникових газів у земних умовах станеться дуже нескоро. На Землі дедалі інтенсивніше горітимуть ліси і торф'яники. І лише після того, як згорять дощенту джунглі й тайга, можна буде говорити про стабілізацію земних парникових газів. Словом, астрономічні спостереження, які проводять учені при допомозі складних сучасних приладів, не викликають сумнівів. Але як тільки справа доходить до трактування фактів, то жодне з них не відповідає дійсності. Це можна сказати не лише про глобальне потепління і новий Льодовиковий період, а й масу інших наукових гіпотез. ■

«Через сотні років розтане майже все крижане покриття Антарктиди, і народи почнуть переселятися саме на цю територію. Вочевидь, останні земляни найдовше протримаються саме там».

Зв'язок між будівлями повинен здійснюватися за допомогою підземних ходів та з використанням електромобілів й інших екологічно чистих засобів пересування.

Через сотні років розтане майже все крижане покриття Антарктиди, і народи почнуть переселятися саме на цю територію. Вочевидь, останні земляни найдовше протримаються саме там. Але й їм рано чи пізно все одно доведеться будувати підземні міста, аби сховатися від проблемного навколишнього простору. Ці мегаполіси повинні являти собою екологічні системи із забезпеченням замкнутих біологічних і механічних циклів. У першу чергу це стосується систем очистки повітря та води. Необхідною умовою виживання стане доступ до природних підземних озер із чистою питною водою. Але і та потребуватиме додаткової фільтрації.

■ Просто якась голлівудська фантастика...

— На жаль, ні. Це реальний хід подій, що очікує Землю вже в близькому майбутньому. Тому мені дуже шкода, що вчені, які вивчають проблеми глобального потепління, пов'язують його з впливом парникових газів. Вони фактично марнують час. Такий вплив існує, але він мінімальний. До того ж, вивчаючи цю проблему, науковці теж припускаються помилок. Стабілізація процесів утворення парникових газів у земних умовах станеться дуже нескоро. На Землі дедалі інтенсивніше горітимуть ліси і торф'яники. І лише після того, як згорять дощенту джунглі й тайга, можна буде говорити про стабілізацію земних парникових газів. Словом, астрономічні спостереження, які проводять учені при допомозі складних сучасних приладів, не викликають сумнівів. Але як тільки справа доходить до трактування фактів, то жодне з них не відповідає дійсності. Це можна сказати не лише про глобальне потепління і новий Льодовиковий період, а й масу інших наукових гіпотез. ■

■ МАНГАЛ

«Перезавантаження» сильної статі

Лісові дослідження літньої кулінарії: чоловіки запрошують і готують

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Улітку навіть кухня особлива: основна її частина переноситься на вулицю, де під спів пташок і шелест гіллястих дерев готувати приємніше, а споживати — й поготів! Причому, умудритися облаштувати собі «літню кухню» можна не лише в селі, на розлогому обійсті, а й у місті. «Було б бажання, — каже черкащанин Віталій Тараненко. — Приємно ввечері після роботи зібратися за родинним столом на свіжому повітрі, разом поведеряти, поділитися враженнями про день, що минув, і відпочити: помилуватися літньою природою, вечірнім небом. А хто без прохань та зайвої суєти винесе столик-стілець, допоможе сервірувати стіл — у нас не виникає запитань: звичайно, я. А якщо у вас квартира, а не будинок, — поведеряти разом можна і на балконі або ж при відкритих вікнах на кухні — всюди буде багато літа!».

Пригадалося Шевченкове «Садок вишневий коло хати» і подумалося, що народні традиції, точніше їх краса і сила, — воістину невмиручі.

Літо, ліс, лісова казка, лісова каша!

Віталій Тараненко так само, як і більшість чоловіків, цінє кожен хвилину часу: серйозна робота, значна відповідальність і велика кількість обов'язків не спонукають до особливих кулінарних акцій і творін. Але присвятити трохи часу цьому — обов'язок кожного глави родини, вважає він і додає, що влітку найкраще це робити в лісі. Коли сонячно, все квітне і бує, то всім: і тому, хто у відпустці, і хто відпрацював робочий тиждень, — хочеться відпочити саме на лоні розкішної нині природи. Тому він радить збирати родину, друзів, гарних людей — і гайда за місто чи село, туди, де можна «перезавантажитися», відпочити і навіть трохи зануритися в себе, що також інколи буває необхідно. Головне при цьому — не нашкодити природі, бо дуже хочеться, щоб наші діти, діти наших дітей і їхні діти жили в такій же гармонії з природою і навколишнім світом. Не треба ламати гілок, топтати там, де вершать свої справи невтомні мурахи чи сонно пове жує, вони всі потрібні нам, а ми — їм.

Жінки та дівчата, візьміть на замітку: лісова кухня, так само, як польова, лугова, садова тощо, — справа чоловічих рук. Віталій Тараненко каже, що чоловікам приємно відчувати себе королями лісової кухні, оскільки жінки — беззаперечні королеви хатньої кухні. Все має бути в родині, як і в житті, збалансовано і справедливо. Така-от чоловіча філософія.

Я пригадала жартівливу історію про шашлики, яка побутує серед жінок. «Чоловіки: ну добре, нехай уже жінки допоможуть нам із шашликами: куплять м'ясо, замаринують його і принесуть у ліс, нехай уже понизують на шампури, розведуть багаття, викладуть і все таке... Головне — ми приготуємо, шашлик — це ж чоловіча робота». Віталій каже, що це — стереотип, що жінки не мають цього робити і що їхнє основне заняття на природі — насолоджуватися нею.

Починати добре з лісової каші. Я не чула саме такої назви, і Віталій цьому щиро дивується. Каже, що на мальовничій Черкащині, де люди влітку вповні насолоджуються її відомими на весь світ красотами, такий літній смаколик дуже популярний. Беремо на замітку — літо лише починається!

Отож, щоб приготувати лісову кашу, потрібно: 800 г пшона (попередньо промитого), 200 г вершкового масла, півлітрова банка хорошої тушонки, 10 (а хто не пошкодує — і 20) яєць, шматочок сала для засмажки, 2-3 чималі цибулини, сіль, зелень, спеції — за уподобаннями і бажаннями.

Насамперед порізати сало на дрібні шматочки, вкинути в розігрітий казанок і, помішуючи, довести шкварки майже до солом'яного кольору, вкинути подрібнену цибулю і обсмажити її також до золотистих відтінків. Покласти в казанок промите пшона і потім його хвилини 2-3 у підготовлений засмажці. Залити водою (покрита пшона повністю, навіть на пальців два вище, загалом — приблизно 5 літрів). Варити, постійно помішуючи, майже до повної готовності

пшона (хвилин 20). Коли в каші повністю зникне вода — посолити, додати масло, тушонку, перець, спеції і старанно перемішати. Насамкінець додати до каші збиті яйця і знову швидко все перемішати, щоб не утворилися грудочки. Робити все слід дерев'яною ложкою, наголошує черкащанин Віталій. Забула уточнити, чому саме дерев'яною, але впевнена, що так буде смачніше і ще ближче до природи. Треба буде обов'язково приготувати легендарну черкаську кашу. У мене склалося враження, що у ній — симбіоз козацьких смаків, які вони вкладали в куліш, а ще — ніжність і насиченість української бабки — запіканочки на яйцях, яка в різних варіаціях витримує найсильнішу конкуренцію за печених смаколиків.

Шашлик: робіть це швидко!

А де шашлик? — справедливо питають жінки, які вже змирилися з тим, що вони «матеріалізувалися» на природі, щоб відпочити і поласувати чимось смаченьким. «Шашлик е!» — відповідає Віталій, розуміючи, що мають на увазі жінки: у його холодильнику не було на ніч замаринованого м'яса, як це часто практикується.

«І не треба цього робити, — каже він. — Достатньо м'ясо промаринувати і півгодини, так воно збереже власний смак, не сильно змінить під дією спецій, бо м'ясо — є м'ясо, у шашлику має відчуватися насамперед його первісний, чистий смак».

На природі, звичайно, апетит ще той, але 0,5 кг м'яса з розрахунку на одну людину мені видалося забагато. Але раз Віталій каже, що це норма, значить, сприймемо це наразі за «кулінарну аксіому». Отож беремо свинину (вирізку, корейку, окіст, ошийок, поперекову частину) з вище згаданого розрахунку і ріжемо його поперек волокон на чималі шматки (приблизно 30 см, бо дрібні в результаті будуть сухими, а великі не просмажаться). Цибулю (чим більше, тим краще, у цьому випадку цибулі багато не буває) ріжемо кільцями шириною приблизно 1 см (достатньо великі). До цибулі додаємо спеції: сіль, суміш перців, але не забудьте про червоний, мелений коріандр і все, що, на вашу думку, додасть пікантності цій і так пікантній справі. У посудині викладаємо шар цибулі, потім — шар м'яса, знову цибуля, м'ясо тощо, а зверху скроплюємо м'ясо пахучою домашньою олією. Вона забезпечить вашому шашлику хрумку золотисту шкірочку, а вам — ще одну «родзинку» в кулінарну карму.

Реберця і ковбаса — проста довершеність

Якщо шашлик для вас — банально або ви готували його минулого разу, цього разу приготуйте свинячі реберця

Донька Анюта — головна шанувальниця татових лісових смаколиків.

Аромат лісової каші чути навіть за межами лісу.

на мангалі — така страва на природі викликає не менше захоплення, схвалення і з'їдається швидше, ніж співається. Бо співати на природі можна і треба. І танцювати — також. Напевне, коли кажуть: не треба сприймати життя занадто серйозно, іди краще потанцюй, мають на увазі пікнік, гарну компанію і все, що звідси слідує.

Отож — про реберця на мангалі. На 2 кг свинячих реберця потрібно ще півсклянки томатного соку, по столовій ложці соєвого соусу та оливкової олії, сік невеликого апельсина, по 2 столові ложки меду та винного оцту.

Реберця помити, порізати на порційні частини і відварити (краще це зробити вдома: і швидше матимете готову страву, і страва буде соковита, не висохне і не жуватиметься, ніби жуйка). Змішати апельсиновий сік, мед, олію, винний оцет і соєвий соус і залити цим маринадом реберця. Якщо люблять сухі приправи до м'яса — додавайте також. Маринувати реберця можна від півгодини до 4 годин — залежно від того, наскільки насиченим ви хочете отримати м'ясо.

Викладайте реберця на решітку мангала приблизно на хвилини 20-30, наприкінці поливши соусом, що залишився. Скоринка буде хрумкою і рум'яною.

Щодо ковбаси, то бути їй чи не бути на пікніку — такого питання навіть не мусить виникати, звичайно, бути! Уявіть собі імпровізований стіл на шовковистій зеленій траві, свіжі цибулька, огірочки, помідорчики з городу і шойно печена на вугіллі картопля і на довершення цієї «картини овочами» — запашні золотисті апетитні кільця домашньої ковбаски, запечені на решітці. Швидше за все, начиняти ковбасу часу не буде ні вдома, ні, тим паче, в лісі, хоча, перефразуючи прислів'я, можна сказати: на натхнення і смак товариш не всяк. Дехто так серйозно готується до «вилазки в ліс», що і ковбасу починає, і це не може не слугувати прикладом і причиною захоплення для інших. А якщо не встигаєте — також не проблема — купіть кілька верчиків сиріої ковбаси, викладіть її на решітку і за півгодини на вогні матимете і ковбасу, і до ковбаси!

До речі, про те, що до ковбаси. Треба запекти овочі, причому не присвячувати цьому занадто багато часу, адже, зрештою, не тільки їжею єдиною...

Але картопля має бути! Молоду картоплю, помиту, звісно, вдома, розрізаємо навпіл, на одну з половинок викладаємо по шматочку сиру і кілька пластинок часнику, закриваємо другою половиною картоплі, зверху, по зрізах, закручуємо смужками бекона, кладемо гілочку тим'яну, закручуємо у фольгу —

М'ясо на грилі, та ще й у лісі, — що ще може бути смачнішим!

Фото Віталія ТАРАНЕНКА.

і на вуглини чи на решітку гриля приблизно на півгодинки.

Від нашого «столика» — вашому!

Не знаю, як вам (це я звертаюся до жіночої частини читачів), а мені на природі чомусь не сидиться. Природа надихає на творчість, і на кулінарну — також. І якщо вже чоловіки «монополізували» приготування м'ясного шашлика, пропоную жінкам «монополізувати», приміром, грибні шашлики.

Легкі, соковиті, духмяні, надзвичайно смачні, вони приємно заявлять про вас на цьому святі природи, а головне, більше нічого і не робіть — усе інше буде просто зайвим.

На півкілограма печериць із тугими чималими шапками потрібно буде відварена куряча грудка, 3 столові ложки соєвого соусу, ложка гірчиці, сіль, чорний перець, 50 г свіжого сала, 50 г твердого сиру і столова ложка лимонного соку.

Гриби почистити, видалити ніжки і замариновати в соусі з гірчиці, спецій, лимонного соку і соєвого соусу на півгодини, час від часу стрясуючи їх у посудині, щоб гриби добре просочилися. Шапочки нанизати на дерев'яні шпажки і викласти на решітку шапками доверху на 5 хвилин, щоб розм'якли. Затим перевернути їх, начинити подрібненою курятиною і шматочками сиру і залишити на решітці хвилин на 10, щоб розтанув сир. Тонко порізати сало (можна копчене) і нанизати на шампур, чергуючи шапочки, сало і ніжки грибів. Готувати так, як шашлик, час від часу перевертаючи свої гриби (це займе ще хвилин 10).

І фрукти — на десерт!

Запечені на природі фрукти — це щось із розряду райських насолод. Готується так само швидко і натхненно! Спочатку — соус. Для нього потрібно: цедра одного апельсина, 150 г цукру, по 2 столові ложки коньяку чи рому, 50 г вершкового масла і пакетик ваніліну.

У каструлі з'єднати масло, цукор (ідеально, коли він буде коричневим), ванілін, 2 столові ложки води, порізати цедру апельсина, прогріти до повного розчинення цукру.

Фрукти можна вибрати, які бажаєте: банани почистити і порізати кружечками, ананаси, абрикоси, яблука, сливи, персики, нектарини, полуниці тощо — порізати дрібно, якщо вони великі, нанизати все це на дерев'яні шпажки, змочити в соусі і підсмажити на вогні до апетитних рум'яних смужечок, а затім полити рештою соусу і запекти до готовності.

Отож зробити своє літо незабутнім і смачним — справа наших рук. Смачно-го! ■

Андрій Павелко
президент Федерації футболу України**«Сьогодні ми бачимо, як клуб, його вболівальники перекреслюють своє майбутнє в другій лізі. З таким ставленням до футболу, думаю, в атестаційного комітету будуть великі питання до «Металіста-1925».**

Григорій ХАТА

На жіночий чемпіонат Європи-2017 до Чехії наша національна збірна вирушила ледь не з чемпіонськими сподіваннями, адже, вигравши в протистоянні з переможцем попереднього ЧЄ — збірною Сербії — кваліфікаційну групу на цьогорічний Євробаскет, «синьо-жовті» автоматично потрапили до числа головних фаворитів турніру, котрий приймають Прага та Градець Кралове.

Першим іспитом на так би мовити медальну зрілість став поєдинок підопічних Володимира Холопова проти команди Іспанії, яка Євробаскет-2015 завершила з бронзовими нагородами. До великої перерви українські баскетболістки демонстрували гідну гру, завершивши дві чверті з відставанням «-1». Але надалі у грі «синьо-жовтих» стався грандіозний провал, який став причиною розгромної поразки піренейкам та позбавив наших дівчат можливості на пряму вийти з групи до чвертьфіналу.

Нинішній ЧЄ проходить за новим — відмінним від попереднього турніру — регламентом. Якщо два роки тому учасники «плей-оф» визначалися після двох групових раундів, то на чеському Євро цей процес має значно коротші часові рамки.

Імена чотирьох чвертьфіналістів стали відомими одразу по завершенні поєдинків у квартетах А, В, С, D. Переможці цих «пульок» — команди Іспанії, Туреччини, Франції та Бельгії, відповідно, — отримали прямих перепустки до 1/4 фіналу. Натомість для колективів, які посіли в групах другі-треті місця, організаторами передбачена стадія 1/8 фіналу.

■ БАСКЕТБОЛ

Медальне тестування

Зазнавши в групі поразки від бронзових призерок ЧЄ-2015, вітчизняні баскетболістки з другого місця пробилися до «плей-оф» цьогорічного Євробаскету

З оптимістичними сподіваннями українські баскетболістки завершили груповий етап ЧЄ-2017 у Чехії.
Фото з сайту www.fiba.com.

Своє заслужене місце там здобула й збірна України. Маючи відверто хороший колектив, «синьо-жовті» доволі легко виграли інші два поєдинки у своїй «пульці». Спочатку — в день відкриття турніру — наші дівчата взяли переконливий реванш у чеських баскетболісток за поразку в фінальній частині попереднього ЧЄ. А після невдачі в матчі з іспанками підопічні

Холопова упевнено розібралися з командою Угорщини, гарантувавши собі в першому раунді «матчів на виліт» трохи комфортнішого суперника, ніж матимуть мадярки. Власне, в 1/8 фіналу «синьо-жовтим» — другій команді групи «А» — випало грати з третім колективом групи «В», яким стала збірна Словаччини. Суперником же другого колективу кварте-

ту «В» — збірної Італії — в 1/8 фіналу стала третя команда групи «А». Перемігши в очному двобої чешок, збірна Угорщини залишила господарок за бортом найцікавішої фази змагань. За аналогічним перехресним сценарієм були сформовані й дві інші пари 1/8 фіналу: Росія (друге місце в групі «D») — Греція (3, C), Сербія (2, C) — Латвія (3, D).

■ ТАБЛО

Чемпіонат Європи. Фінальна частина (Чехія). Жінки. Група А. Угорщина — Іспанія — 48:62, Україна — Чехія — 59:47 (Ягупова (24)), Чехія — Угорщина — 70:74, Іспанія — Україна — 76:54 (Ягупова (23)), Угорщина — Україна — 72:84 (Удоденко (22)), Чехія — Іспанія — 67:63.

Підсумкове становище: Іспанія, Україна — 5, Угорщина, Чехія — 4.

З огляду на гру, яку дівчата Володимира Холопова демонстрували на груповому етапі ЧЄ-2017, у матчі зі словачками, що завершився у вівторок увечері, проблем не мало бути. На цьогорічному Євробаскеті збірна Словаччини — віце-чемпіон далекого ЧЄ-1997 — зірок з неба не хапала, обмежившись однією лише перемогою в групі — над збірною Білорусі. При цьому українські баскетболістки чітко демонструють, що налаштовані досягти максимуму. «Докладемо усіх сил, аби пройти якомога далі турнірною дистанцією», — заявила після завершення першого етапу ЧЄ одна з лідерок «синьо-жовтих» Таїсія Удоденко. Удвох з головною зіркою української збірної — Аліною Ягуповою — вони демонструють найвищу результативність у команді, надихаючи при цьому партнерок та уболівальників на максимальні здобутки.

Якщо словацький бар'єр виявиться прохідним, то в наступному раунді на наших дівчат чекатимуть срібні призерки попереднього ЧЄ — французьки. Відзначимо, що на груповому етапі «триколірні» повернули боржок збірній Сербії, взявши реванш за поразку у фіналі Євробаскету-2015. ■

■ ФУТБОЛ

Удар по іміджу та репутації

Фанати заново народженого харківського «Металіста-1925» зірвали фінал аматорської ліги країни

Григорій ХАТА

Учора у швейцарському Ньоні відбулося жеребкування перших двох раундів Ліги чемпіонів-2017/2018. Таким чином Європейський футбольний союз дав офіційний старт новому розіграшу основного клубного турніру Старого світу, фінал якого, нагадаємо, відбудеться в Києві на НСК «Олімпійський». А в цей же день на арені-господарці фіналу ЛЧ-2018 відбувся вирішальний поєдинок в аматорській лізі України між харківським «Металістом-1925» та «Агробізнесом» із міста Волочиск, що на Хмельниччині, котрий завершився грандіозним скандалом. Точніше кажучи, поєдинок, у якому визначалася найсильніша команда серед аматорів, через масові безлади, влаштовані харківськими «ультрас», завершити не вдалося. Головний арбітр поєдинку Микола Кривоносов зупинив гру на 84-й хвилині, так і не наважившись на її поновлення. Зрештою, особливої потреби в суперників догравати матч не було, адже на момент початку «фаер-шоу» та появи футбольних хуліганів на ігровому майданчику футболісти «Агробізнесу» мали перевагу — 4:0.

У підсумку, аматори з Хмельниччини отримали чемпіонські нагороди, а вітчизняне футбольне господарство — за рік до прийому грандіозного футбольного свята — отримало серйозний головний біль.

Поведінка харківських «псевдоболюваль-

ників» змусила раду засновників «Металіста-1925» провести екстрену нараду, на якій було в різкій формі засуджено поведінку «так званих» «ультрас» та ініційовано внутрішнє розслідування, спрямоване на виявлення організаторів того неподобства, котре, за словами власників заново народженої після банкрутства команди, завдало неймовірного удару по іміджу клубу.

Не приховував свого обурення надзвичайною подією на НСК «Олімпійський» і президент ФФУ Андрій Павелко, котрому неодмінно доведеться відповідати перед вищим керівництвом за відверті проколи в системі безпеки на НСК «Олімпійський».

«Своїми діями фанати «Металіста-1925» перекреслюють майбутнє клубу в другій лізі, адже після подібних дій є великі сумніви, що команда отримає професійний атестат», — заявив очільник ФФУ.

Варто зауважити, що організацією фіналу ЛЧ-2018 в Києві опікуються перші особи держави. Персонально голова президентської адміністрації Ігор Райнін очолює організаційний комітет із підготовки та проведення в столиці України одразу двох фіналів Ліги чемпіонів (вирішальний поєдинок жіночого турніру пройде на стадіоні «Динамо» за день до головного матчу чоловічої Суперліги). І зовсім недавно йому звітували, що «все під контролем». Утім після надзвичайної події на аматорському фіналі в Києві нашому футболь-

Харківські ультрас ніколи не приховували своїх піротехнічних слабкостей: фаєри на минулорічному матчі Україна — Сербія в Харкові.
Фото УНІАН.

ному господарству доведеться серйозно переглянути умови своєї життєдіяльності. Так, Андрій Павелко вже заявив, що ініціюватиме розгляд у Верховній Раді України законопроекту про безпеку глядачів до, під час та після футбольних матчів.

Нагадаємо, що НСК «Олімпійський» уже не раз ставав ареною, на котрій свій «хист» демонстрували футбольні хулігани. Страждали від них «Дніпро», «Динамо», наша національна збірна. Якщо ж трапиться так, що під питанням постане доля фіналу ЛЧ у Києві, тоді репутаційні втрати нестиме вже безпосередньо сама країна. Тож у профільних структур є достатньо роботи, аби цього не трапилося. ■

■ ХРОНІКА

Гандбол

Чемпіонат Європи. Кваліфікація. Чоловіки. Група 4. Україна — Македонія — 27:27, Ісландія — Україна — 34:26.

Підсумкове становище: Македонія — 7, Чехія, Ісландія — 6, Україна — 5.

Збірна України не змогла пробитися до фінальної частини ЧЄ-2018. Прикро, що путівки на Євро від нашої групи, де результати учасників «пульки» вийшли найбільш рівними, отримали одразу три колективи. ■

■ СКАНДАЛ

Не твоє — віддай!

Леонардо Ді Капріо змусили повернути подарований йому «Оскар»

Аліса КВАЧ

Боротьба відомого голлівудського актора Леонардо Ді Капріо за головну нагороду Американської кіноакадемії давно стала притчею во язицех. Свого першого «Оскара» актор отримав лише минулого року за головну чоловічу роль у фільмі «Легенда про Гю Гласа». До того Ді Капріо чотири рази номінувався на престижну премію — за кращу чоловічу роль другого плану у фільмі «Що гризе Гілберта Грейпа» (1994 рік), а також за кращу чоловічу роль у фільмах «Авіатор» (2004 рік), «Кривавий алмаз» (2006 рік) та «Вовк із Уолл-стріт» (2013 рік), але кожного разу в заповітному конверті виявлялося інше прізвище.

Після останньої невдачі продюсери фільму «Вовк із Уолл-стріт» вирішили підбадьорити актора і подарували йому за участь у картині статуетку, виграну в 1955 році Марлоном Брандо за фільм «У порту». Подарунок виявився не лише знаковим (через три роки Лео таки отримав власного «Оскара»), а й неоднозначним. Як повідомило агентство Reuters, компанію Red Granite Pictures, яка знімала фільм і яка зробила акторові такий оригінальний подарунок, нині підозрюють у розкраданнях із державного

інвестиційного фонду Малайзії. Тож Департамент юстиції США звернувся до Ді Капріо з проханням віддати нагороду їм як речовий доказ у справі.

Цікаво, що речовими доказами можуть виявитися й інші подарунки, отримані Лео від компанії: підозру правоохоронців також викликали картина Пікассо та фото Діани Арбус, які Ді Капріо отримав у рамках щорічного благодійного аукціону на користь свого однойменного фонду. А загалом Департамент США зараз відстежує десятки мільйонів доларів, які пройшли через Red Granite та інші малайзійські продакшени, зокрема у вигляді екстравагантних подарунків знаменитостям, таких як діаманти, предмети мистецтва та згадана вище статуетка «Оскара». Самому ж Лео тепер нічого не лишається, як продовжувати зйомки в надії виграти чергову цінну статуетку. Бо вигране — це таки не подароване, його не заберуть. ■

■ Леонардо Ді Капріо.

Ната НЕТУДИХАТА

Про надумані утиски російської мови в Україні російські пропагандисти кричать ледь не на кожному кроці. А от викладач Колумбійського університету Юрій Шевчук, який летів із Канади до Києва, ледь не втратив квиток на літак за своє бажання спілкуватися... українською.

Інцидент трапився в аеропорту Барселони, де була пересадка до «Борисполя». Як повідомив у «Фейсбукі» сам потерпілий, працівниця аеропорту вирішила перевірити, чи може Шевчук, маючи канадський паспорт, залишитися в Україні довше дозволеного терміну (90 днів), і викликала колегу — представницю Міжнародних авіаліній України.

Побачивши землячку, Юрій Шевчук перейшов на українську. Однак працівниці МАУ це не сподобалося і вона демонстративно продовжила спілкуватися російською. Коли ж професор попросив її перейти на українську, йому раптом ого-

■ ОТАКОІ!

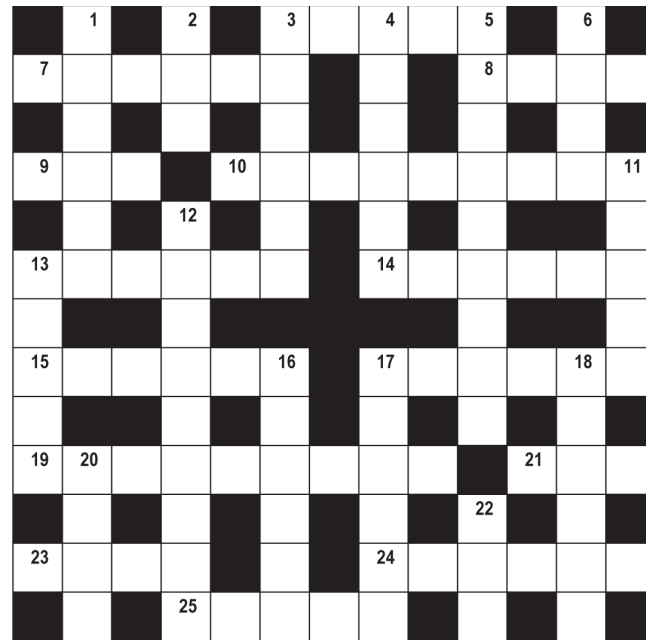
«Моя твоя не понімай»

Співробітник авіакомпанії МАУ ледь не скасував квиток пасажира за спілкування українською мовою

лосили, що його квиток скасований. «Ніякі докази, документи, листи від моєї агенції, що підтверджують факт купівлі і дійсності мого квитка, на старшу з МАУ не справляють жодного враження. Вона не без видимої насолоди від своєї влади над клієнтом пропонує мені або лишатися в Барселоні, або ж купувати новий квиток до Києва (свого роду плата за розкіш розмовляти ук-

раїнською)», — написав постраждалий.

Конфлікт тривав майже годину та, врешті-решт, закінчився тим, що професор потрапив на свій літак за заздалегідь приданим квитком. Але післямак лишився неприємний. І найгірше, що, за його словами, цей випадок, швидше за все, залишиться непокараним. А ви кажете — клієнт завжди правий! ■

■ КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №76

По горизонталі:

3. Міра ваги коштовних каменів. 7. Столиця Албанії. 8. Історична столиця Нормандії, де була спалена Жанна д'Арк. 9. Велике поле. 10. Спортивна гра, у якій є ракетки і волан. 13. Річка на Рівненщині, притока Прип'яті. 14. Загущений бензин, який застосовують у вогнеметах. 15. Людина, яка послуговується лівою рукою. 17. Давньогрецький бог торгівлі. 19. Іспанський поет і драматург, автор філософської драми «Життя — це сон». 21. Терористичний метод, пограбування державних установ. 23. «Готуй ... влітку, а віз — узимку» (Народна приказка). 24. Давнє грецьке місто-колонія на території сучасної Миколаївської області. 25. У феодалній Англії — вільні дрібні землевласники, які самі займалися обробкою землі.

По вертикалі:

1. Столичний футбольний клуб. 2. Священницький титул чи місце на ієрархічній драбині. 3. Головний герой опери Гулака-Артемівського «Запорозець за Дунаєм». 4. Позивний «кіборга №1» Андрія Гречанова, який побував у полоні терористів. 5. Потяг, літак, маршрутне таксі, тарантас, диліжанс. 6. Військовий блок, куди прагне вступити Україна. 11. Український етнограф, фольклорист, письменник

Кросворд №75 від 20 червня

А	Н	Д	Р	О	М	Е	Д	А	С	М
У	О	А	Р	Я	Т	К	А			
О	Л	І	Г	А	Р	Х	І	А	Р	
А	У	К	К	В	О	Р	У	М		
А	Н	Ш	Л	А	Г	А	Т	І		
Д	В	Р	І	С	В	Е	Л	З		
Е	І	К	В	А	У	Д	А	Р	А	
К	У	Н	А	Ф	А	Х	Х	Ш		
С	Д	О	О	Т	Р	У	Т	А		
К	Л	І	Ч	К	О	Г	А			
У	Ч	А	Н	Д	Р	О	М	А	Х	А
Р	А	К	А	І	У	О	Е			
С	А	Б	Л	І	З	А	В	Е	Т	А

Наступний номер «Україна молода» вийде у п'ятницю—суботу, 23—24 червня

■ ПРИКОЛИ

Жебрак просить милостиню. Підходить Ісаак, дає одну гривню і каже:

— Вибач, учора я одружився, тепер у мене дружина і теща, тому я не можу дати тобі дві гривні.

Жебрак схоплюється і кричить на всю вулицю:

— Подивіться на нього, вчора тільки одружився, а сьогодні я вже повинен його сім'ю годувати!

Захворів мільйонер, родичі зібралися біля ліжка хворого: — Скажіть, лікарю, надія є?

— Ніякої! У нього звичайна застуда.

Вовочка рвав яблука в садку в сусіда, той його помітив:

— Хуліган, зараз я тобі покажу, як красти!

— Дякую, дякую Михайле, а то мене вже другий раз ловлять.

У гості треба ходити винятково з порожніми руками. Щоб нічого не заважало гаряче обійняти дорогих господарів.

■ ПОГОДА

22 червня за прогнозами синоптиків

Київ: мінлива хмарність, без опадів. Вітер північно-західний, 5-10 м/с. Температура вночі +13...+15, удень +23...+25.

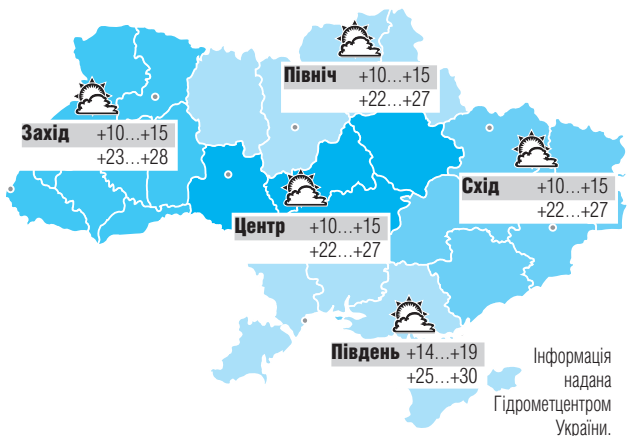
Миргород: без опадів. Уночі +9...+11, удень +21...+23

Вінниця: без опадів. Уночі +12...+14, удень +24...+26.

Одеса: без опадів. Уночі +17...+19, удень +26...+28.

20 червня температура води в **Чорному** та **Азовському морях** становила 21-23 градуси, в районі Одеси та Приморсько-го — 17 градусів, у **Дніпрі** біля Києва — 20.

Курорти Карпат: мінлива хмарність, без опадів. **Трускавець:** уночі +10...+12, удень +24...+26. **Моршин:** уночі +11...+13, удень +25...+27.

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса:

03047, Київ, пр. Перемоги, 50

Телефон для довідок:

т./ф.: (044) 454-84-92

Рекламне бюро:

т./ф.: (044) 454-88-86, reklama@umoloda.kiev.ua

Відділ реалізації:

т./ф.: (044) 454-84-41, sale@umoloda.kiev.ua

«УМ» в інтернеті: <http://www.umoloda.kiev.ua>

Відділи:

новин — 454-85-76, novyny@umoloda.kiev.ua;

права — leonov@umoloda.kiev.ua, 454-88-36;

міжнародної політики — svit@umoloda.kiev.ua, 454-88-25;

економіки — eko1@umoloda.kiev.ua, 454-86-39;

медицини — novynu4@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;

культури — culture@umoloda.kiev.ua, 454-87-96;

соціальних проблем — socium@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;

спорту — sport@umoloda.kiev.ua, 454-87-93

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко

Засновник і видавець —

ПП «Україна молода»

Свідоцтво про реєстрацію:

КВ №3386 від 29.08.98

© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Комерційні публікації виходять під рубриками:

«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,

«Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!»,

«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,

«Проекти», «Альма-матер», «Наша марка», «Продукт»,

«Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана».

Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується

у видавництвах:

«Преса України» — у Києві

Зам. 3009076

«Видавничий дім

«Високий Замок» — у Львові

Зам. блок № 429

Верстка та виготовлення

фотофронт —

комп'ютерний центр

редакції «УМ»,

тел.: 454-87-71

Газета виходить

у вівторок, середу, четвер,

п'ятницю—суботу (спільний номер)

Тираж 86734